

Πρὸς Ἑβραίους

Πολυμερῶς¹ καὶ πολυτρόπως² πάλαι³ ὁ θεὸς λαλήσας τοῖς πατράσιν ἐν **1**
 τοῖς προφήταις, ἐπ' ἐσχάτου τῶν ἡμερῶν τούτων ἐλάλησεν ἡμῖν ἐν υἱῷ,
 ὃν ἔθηκεν κληρονόμον⁴ πάντων, δι' οὗ καὶ τοὺς αἰῶνας ἐποίησεν, ὃς ὢν **2**
 ἀπαύγασμα⁵ τῆς δόξης καὶ χαρακτήρ⁶ τῆς ὑποστάσεως⁷ αὐτοῦ, φέρων
 τε τὰ πάντα τῷ ῥήματι τῆς δυνάμεως αὐτοῦ, δι' ἑαυτοῦ καθαρισμὸν⁸
 ποιησάμενος τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν, ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ τῆς μεγαλωσύνης⁹
 ἐν ὑψηλοῖς,¹⁰ τοσοῦτῳ¹¹ κρείττων¹² γενόμενος τῶν ἀγγέλων, ὅσω **4**
 διαφορώτερον¹³ παρ' αὐτοὺς κεκληρονόμηκεν¹⁴ ὄνομα. Τίτι γὰρ εἶπέν **5**
 ποτε τῶν ἀγγέλων, Υἱός μου εἶ σύ, ἐγὼ σήμερον γεγέννηκά σε; Καὶ
 πάλιν, Ἐγὼ ἔσομαι αὐτῷ εἰς πατέρα, καὶ αὐτὸς ἔσται μοι εἰς υἱόν; **6**
 Ὅταν δὲ πάλιν εἰσαγάγῃ¹⁵ τὸν πρωτότοκον¹⁶ εἰς τὴν οἰκουμένην¹⁷ λέγει,
 Καὶ προσκυνησάτωσαν αὐτῷ πάντες ἄγγελοι θεοῦ. Καὶ πρὸς μὲν τοὺς **7**
 ἀγγέλους λέγει, Ὁ ποιῶν τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ πνεύματα, καὶ τοὺς
 λειτουργοὺς¹⁸ αὐτοῦ πυρὸς φλόγα:¹⁹ πρὸς δὲ τὸν υἱόν, Ὁ θρόνος σου, ὁ **8**
 θεός, εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος: ῥάβδος²⁰ εὐθύτητος²¹ ἢ ῥάβδος²⁰ τῆς

¹ πολυμερῶς, in various parts, in many parts. ² πολυτρόπως, in many ways. ³ πάλαι, long ago, of old. ⁴ κληρονόμος, ου, ὁ, heir, inheritor. ⁵ ἀπαύγασμα, τος, τό, radiance, effulgence. ⁶ χαρακτήρ, ἥρος, ὁ, impress, exact representation. ⁷ ὑπόστασις, εως, ἡ, substance, confidence. ⁸ καθαρισμός, οὔ, ὁ, cleansing, purification. ⁹ μεγαλωσύνη, ης, ἡ, greatness, majesty. ¹⁰ ὑψιλος, high, lofty. ¹¹ τοσοῦτος, so great, so much. ¹² κρείττων, stronger, more excellent. ¹³ διάφορος, various, different. ¹⁴ κληρονομέω, inherit, obtain. ¹⁵ εἰσάγω, lead in, bring in. ¹⁶ πρωτότοκος, first-born. ¹⁷ οἰκουμένη, ης, ἡ, inhabited world. ¹⁸ λειτουργός, οὔ, ὁ, minister, servant. ¹⁹ φλόξ, φλογός, ἡ, flame. ²⁰ ῥάβδος, ου, ἡ, staff, rod. ²¹ εὐθύτης, ητος, ἡ, righteousness, uprightness.

βασιλείας σου. Ἦγάπησας δικαιοσύνην, καὶ ἐμίσησας ἀνομίαν:¹ διὰ 9
 τοῦτο ἔχρισέν² σε ὁ θεός, ὁ θεός σου, ἔλαιον³ ἀγαλλιάσεως⁴ παρὰ τοὺς
 μετόχους⁵ σου. Καί, Σὺ κατ' ἀρχάς, κύριε, τὴν γῆν ἐθεμελίωσας,⁶ καὶ 10
 ἔργα τῶν χειρῶν σου εἰσιν οἱ οὐρανοί: αὐτοὶ ἀπολούνται, σὺ δὲ 11
 διαμένεις:⁷ καὶ πάντες ὡς ἱμάτιον παλαιωθήσονται,⁸ καὶ ὡσεὶ⁹ 12
 περιβόλαιον¹⁰ ἐλίξεις¹¹ αὐτούς, καὶ ἀλλαγῇσονται:¹² σὺ δὲ ὁ αὐτὸς εἶ, καὶ
 τὰ ἔτη σου οὐκ ἐκλείψουσιν.¹³ Πρὸς τίνα δὲ τῶν ἀγγέλων εἰρηκέν ποτε, 13
 Κάθου ἐκ δεξιῶν μου, ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποπόδιον¹⁴ τῶν
 ποδῶν σου; Οὐχὶ πάντες εἰσὶν λειτουργικά¹⁵ πνεύματα, εἰς διακονίαν 14
 ἀποστελλόμενα διὰ τοὺς μέλλοντας κληρονομεῖν¹⁶ σωτηρίαν;

Διὰ τοῦτο δεῖ περισσοτέρως¹⁷ ἡμᾶς προσέχειν¹⁸ τοῖς ἀκουσθεῖσιν, μήποτε¹⁹ 2
 παραρρῶμεν.²⁰ Εἰ γὰρ ὁ δι' ἀγγέλων λαληθεὶς λόγος ἐγένετο βέβαιος,²¹ 2
 καὶ πᾶσα παράβασις²² καὶ παρακοή²³ ἔλαβεν ἔνδικον²⁴ μισθαποδοσίαν,²⁵
 πῶς ἡμεῖς ἐκφευξόμεθα²⁶ τηλικαύτης²⁷ ἀμελήσαντες²⁸ σωτηρίας; Ὅτις, 3
 ἀρχὴν λαβοῦσα λαλεῖσθαι διὰ τοῦ κυρίου, ὑπὸ τῶν ἀκουσάντων εἰς
 ἡμᾶς ἐβεβαιώθη,²⁹ συνεπιμαρτυροῦντος³⁰ τοῦ θεοῦ σημείοις τε καὶ 4
 τέρασιν,³¹ καὶ ποικίλαις³² δυνάμεσιν, καὶ πνεύματος ἁγίου μερισμοῖς,³³

¹ ἀνομία, ας, ἡ, lawlessness, iniquity. ² χρίω, anoint. ³ ἔλαιον, ου, τό, olive oil. ⁴ ἀγαλλίασις, εως, ἡ, delight, great joy. ⁵ μέτοχος, ου, ὁ, partaker, partner.
⁶ θεμελιόω, lay a foundation, found. ⁷ διαμένω, remain, continue. ⁸ παλαιόω, make or become old, obsolete. ⁹ ὡσεὶ, like, about. ¹⁰ περιβόλαιον, ου, τό, covering, cloak. ¹¹ ἐλίσσω, roll up, coil. ¹² ἀλλάσσω, change, alter. ¹³ ἐκλείπω, fail, cease. ¹⁴ ὑποπόδιον, ου, τό, footstool. ¹⁵ λειτουργικός, engaged in special service. ¹⁶ κληρονομέω, inherit, obtain. ¹⁷ περισσῶς, abundantly, exceedingly. ¹⁸ προσέχω, take heed of, attend to. ¹⁹ μήποτε, never, lest perchance. ²⁰ παραρρέω, be washed away, drift away. ²¹ βέβαιος, firm, secure. ²² παράβασις, εως, ἡ, going aside, transgression. ²³ παρακοή, ἡς, ἡ, disobedience. ²⁴ ἔνδικος, righteous, just. ²⁵ μισθαποδοσία, ας, ἡ, recompense, reward. ²⁶ ἐκφεύγω, flee away, flee out. ²⁷ τηλικαῦτος, so great, so large. ²⁸ ἀμελέω, neglect, be unconcerned. ²⁹ βεβαιόω, confirm, secure. ³⁰ συνεπιμαρτυρέω, bear witness together with. ³¹ τέρας, ατος, τό, wonder, portent. ³² ποικίλος, varied, manifold. ³³ μερισμός, οὔ, ὁ, division, distribution.

κατὰ τὴν αὐτοῦ θέλησιν.¹

Οὐ γὰρ ἀγγέλοις ὑπέταξεν τὴν οἰκουμένην² τὴν μέλλουσιν, περὶ ἧς 5
 λαλοῦμεν. Διεμαρτύρατο³ δὲ ποῦ⁴ τις λέγων, Τί ἐστὶν ἄνθρωπος, ὅτι 6
 μιμνήσκῃ⁵ αὐτοῦ; Ἡ υἱὸς ἀνθρώπου, ὅτι ἐπισκέπτῃ⁶ αὐτόν; 7
 Ἠλάττωσας⁷ αὐτὸν βραχύ⁸ τι παρ' ἀγγέλους: δόξῃ καὶ τιμῇ
 ἐστεφανώσας⁹ αὐτόν: πάντα ὑπέταξας ὑποκάτω¹⁰ τῶν ποδῶν αὐτοῦ. Ἐν 8
 γὰρ τῷ ὑποτάξαι αὐτῷ τὰ πάντα, οὐδὲν ἀφῆκεν αὐτῷ ἀνυπότακτον.¹¹
 Νῦν δὲ οὐπω¹² ὁρῶμεν αὐτῷ τὰ πάντα ὑποτεταγμένα. Τὸν δὲ βραχύ⁸ τι 9
 παρ' ἀγγέλους ἡλαττωμένον⁷ βλέπομεν Ἰησοῦν, διὰ τὸ πάθημα¹³ τοῦ
 θανάτου δόξῃ καὶ τιμῇ ἐστεφανωμένον,⁹ ὅπως χάριτι θεοῦ ὑπὲρ παντὸς
 γεύσῃται¹⁴ θανάτου. Ἐπρεπεν¹⁵ γὰρ αὐτῷ, δι' ὃν τὰ πάντα, καὶ δι' οὗ τὰ 10
 πάντα, πολλοὺς υἱοὺς εἰς δόξαν ἀγαγόντα, τὸν ἀρχηγὸν¹⁶ τῆς σωτηρίας
 αὐτῶν διὰ παθημάτων¹³ τελειῶσαι.¹⁷ Ὁ τε γὰρ ἀγιάζων¹⁸ καὶ οἱ 11
 ἀγιαζόμενοι,¹⁸ ἐξ ἑνὸς πάντες: δι' ἣν αἰτίαν¹⁹ οὐκ ἐπαισχύνεται²⁰
 ἀδελφοὺς αὐτοὺς καλεῖν, λέγων, Ἀπαγγελῶ τὸ ὄνομά σου τοῖς 12
 ἀδελφοῖς μου, ἐν μέσῳ ἐκκλησίας ὑμνήσω²¹ σε. Καὶ πάλιν, Ἐγὼ ἔσομαι 13
 πεποιθὼς ἐπ' αὐτῷ. Καὶ πάλιν, Ἴδου ἐγὼ καὶ τὰ παιδιά ἃ μοι ἔδωκεν ὁ
 θεός. Ἐπεὶ²² οὖν τὰ παιδιά κεκοινωνήκεν²³ σαρκὸς καὶ αἵματος, καὶ 14

¹ θέλησις, εως, ἡ, will, willing. ² οἰκουμένη, ης, ἡ, inhabited world. ³ διαμαρτύρομαι, testify solemnly. ⁴ ποῦ, somewhere, about. ⁵ μιμνήσκομαι, remember, recall. ⁶ ἐπισκέπτομαι, visit, have a care for. ⁷ ἐλαττώω, make lower, decrease. ⁸ βραχύς, short, little. ⁹ στεφανόω, crown, reward. ¹⁰ ὑποκάτω, under, below. ¹¹ ἀνυπότακτος, not subject to rule, rebellious. ¹² οὐπω, not yet. ¹³ πάθημα, τος, τό, suffering, passion. ¹⁴ γεύομαι, taste, experience. ¹⁵ πρέπω, be clearly seen, be fitting. ¹⁶ ἀρχηγός, οὗ, ὁ, founder, leader. ¹⁷ τελειόω, fill, fulfill. ¹⁸ ἀγιάζω, make holy, consecrate. ¹⁹ αἰτία, ας, ἡ, cause, reason. ²⁰ ἐπαισχύνομαι, be ashamed, am ashamed. ²¹ ὑμνέω, sing to, praise. ²² ἐπεὶ, when, since. ²³ κοινωνέω, have a share of, share.

αὐτὸς παραπλησίως¹ μετέσχεν² τῶν αὐτῶν, ἵνα διὰ τοῦ θανάτου
καταργήσῃ³ τὸν τὸ κράτος⁴ ἔχοντα τοῦ θανάτου, τοῦτ' ἔστιν τὸν
διάβολον, καὶ ἀπαλλάξῃ⁵ τούτους, ὅσοι φόβῳ θανάτου διὰ παντὸς τοῦ 15
ζῆν ἔνοχοι⁶ ἦσαν δουλείας.⁷ Οὐ γὰρ δήπου⁸ ἀγγέλων ἐπιλαμβάνεται,⁹ 16
ἀλλὰ σπέρματος Ἀβραὰμ ἐπιλαμβάνεται.⁹ Ὅθεν¹⁰ ὥφειλεν κατὰ 17
πάντα τοῖς ἀδελφοῖς ὁμοιωθῆναι,¹¹ ἵνα ἐλεήμων¹² γένηται καὶ πιστὸς
ἀρχιερεὺς τὰ πρὸς τὸν θεόν, εἰς τὸ ἰλάσκεσθαι¹³ τὰς ἁμαρτίας τοῦ λαοῦ. 18
Ἐν ᾧ γὰρ πέπονθεν αὐτὸς πειρασθεῖς, δύναται τοῖς πειραζομένοις
βοηθῆσαι.¹⁴

Ὅθεν,¹⁰ ἀδελφοὶ ἅγιοι, κλήσεως¹⁵ ἐπουρανίου¹⁶ μέτοχοι,¹⁷ κατανοήσατε¹⁸ 3
τὸν ἀπόστολον καὶ ἀρχιερέα τῆς ὁμολογίας¹⁹ ἡμῶν Ἰησοῦν χριστόν, 2
πιστὸν ὄντα τῷ ποιήσαντι αὐτόν, ὡς καὶ Μωϋσῆς ἐν ὄλῳ τῷ οἴκῳ
αὐτοῦ. Πλείονος γὰρ δόξης οὗτος παρὰ Μωϋσῆν ἡξίωται,²⁰ καθ' ὅσον 3
πλείονα τιμὴν ἔχει τοῦ οἴκου ὁ κατασκευάσας²¹ αὐτόν. Πᾶς γὰρ οἶκος 4
κατασκευάζεται²¹ ὑπὸ τινος· ὁ δὲ τὰ πάντα κατασκευάσας²¹ θεός. Καὶ 5
Μωϋσῆς μὲν πιστὸς ἐν ὄλῳ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ ὡς θεράπων,²² εἰς μαρτύριον
τῶν λαληθησομένων· χριστὸς δὲ ὡς υἱὸς ἐπὶ τὸν οἶκον αὐτοῦ· οὗ οἶκός 6

¹ παραπλησίως, similarly, likewise. ² μετέχω, partake of, share in. ³ καταργέω, make ineffective, abolish. ⁴ κράτος, οὐς, τό, power, dominion. ⁵ ἀπαλλάσσω, leave, deliver. ⁶ ἔνοχος, involved in, liable. ⁷ δουλεία, ας, ἡ, slavery, bondage. ⁸ δήπου, of course, surely. ⁹ ἐπιλαμβάνομαι, take hold of, seize. ¹⁰ ὅθεν, from where, from which. ¹¹ ὁμοίω, make like, liken. ¹² ἐλεήμων, merciful, sympathetic. ¹³ ἰλάσκομαι, propitiate, expiate. ¹⁴ βοηθέω, come to the aid of. ¹⁵ κλήσις, εως, ἡ, (divine) call, invitation. ¹⁶ ἐπουράνιος, heavenly, celestial. ¹⁷ μέτοχος, ου, ὁ, partaker, partner. ¹⁸ κατανοέω, observe, understand. ¹⁹ ὁμολογία, ας, ἡ, confession, profession. ²⁰ ἡξιόω, consider worthy. ²¹ κατασκευάζω, prepare, build. ²² θεράπων, οντος, ὁ, attendant, servant. ²³ μαρτύριον, ου, τό, testimony, witness.

ἐσμεν ἡμεῖς, ἐάνπερ τὴν παρρησίαν καὶ τὸ καύχημα¹ τῆς ἐλπίδος μέχρι²
 τέλους βεβαίαν³ κατάσχωμεν.⁴ Διό, καθὼς λέγει τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, 7
 Σήμερον ἐὰν τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκούσητε, μὴ σκληρύνητε⁵ τὰς καρδίας 8
 ὑμῶν, ὡς ἐν τῷ παραπικρασμῷ,⁶ κατὰ τὴν ἡμέραν τοῦ πειρασμοῦ⁷ ἐν
 τῇ ἐρήμῳ, οὗ⁸ ἐπείρασάν με οἱ πατέρες ὑμῶν, ἐδοκίμασάν⁹ με, καὶ εἶδον 9
 τὰ ἔργα μου τεσσαράκοντα¹⁰ ἔτη. Διὸ προσώχθισα¹¹ τῇ γενεᾷ ἐκείνῃ, 10
 καὶ εἶπον, Ἄει¹² πλανῶνται τῇ καρδίᾳ: αὐτοὶ δὲ οὐκ ἔγνωσαν τὰς ὁδοὺς
 μου: ὡς ὤμοσα¹³ ἐν τῇ ὀργῇ μου, Εἰ εἰσελεύσονται εἰς τὴν κατάπαυσίν¹⁴ 11
 μου. Βλέπετε, ἀδελφοί, μήποτε¹⁵ ἔσται ἐν τινὶ ὑμῶν καρδίᾳ πονηρὰ 12
 ἀπιστίας¹⁶ ἐν τῷ ἀποστῆναι¹⁷ ἀπὸ θεοῦ ζώντος: ἀλλὰ παρακαλεῖτε 13
 ἑαυτοὺς καθ' ἐκάστην ἡμέραν, ἄχρι οὗ τὸ σήμερον καλεῖται, ἵνα μὴ
 σκληρυνθῇ⁵ ἐξ ὑμῶν τις ἀπάτῃ¹⁸ τῆς ἁμαρτίας: μέτοχοι¹⁹ γὰρ γεγόναμεν 14
 τοῦ χριστοῦ, ἐάνπερ τὴν ἀρχὴν τῆς ὑποστάσεως²⁰ μέχρι² τέλους
 βεβαίαν³ κατάσχωμεν: ἐν τῷ λέγεσθαι, Σήμερον ἐὰν τῆς φωνῆς αὐτοῦ 15
 ἀκούσητε, μὴ σκληρύνητε⁵ τὰς καρδίας ὑμῶν, ὡς ἐν τῷ παραπικρασμῷ.
 Τινὲς γὰρ ἀκούσαντες παρεπείκραναν,²¹ ἀλλ' οὐ πάντες οἱ ἐξεληθόντες ἐξ 16
 Αἰγύπτου²² διὰ Μωϋσέως. Τίσιν δὲ προσώχθισεν¹¹ τεσσαράκοντα¹⁰ ἔτη 17
 ; Οὐχὶ τοῖς ἁμαρτήσασιν, ὧν τὰ κῶλα²³ ἔπεσεν ἐν τῇ ἐρήμῳ; Τίσιν δὲ 18

¹ καύχημα, τος, τό, boasting, ground of boasting. ² μέχρι, until, as far as (gen). ³ βέβαιος, firm, secure. ⁴ κατέχω, hold back, hold fast. ⁵ σκληρύνω, harden. ⁶ παραπικρασμός, οὐ, ὁ, rebellion, provocation. ⁷ πειρασμός, οὐ, ὁ, temptation, trial. ⁸ οὐ, where, when. ⁹ δοκιμάζω, prove, approve. ¹⁰ τεσσαράκοντα, forty, 40. ¹¹ προσώχθίζω, be angry, am displeased with. ¹² αἰ, always, ever. ¹³ ὀμνύω, swear, take an oath. ¹⁴ κατάπαυσις, εως, ἡ, rest, resting. ¹⁵ μήποτε, never, lest perchance. ¹⁶ ἀπιστία, ας, ἡ, unbelief, unfaithfulness. ¹⁷ ἀφίστημι, withdraw, depart. ¹⁸ ἀπάτῃ, ης, ἡ, deceit, deceitfulness. ¹⁹ μέτοχος, ου, ὁ, partaker, partner. ²⁰ ὑπόστασις, εως, ἡ, substance, confidence. ²¹ παραπικραίνω, embitter, provoke. ²² Αἴγυπτος, ου, ἡ, Egypt. ²³ κῶλον, ου, τό, dead body, corpse.

ᾧμοσεν¹ μὴ εἰσελεύσεσθαι εἰς τὴν κατάπαυσιν² αὐτοῦ, εἰ μὴ τοῖς
 ἀπειθήσασιν;³ Καὶ βλέπομεν ὅτι οὐκ ἠδυνήθησαν εἰσελθεῖν δι’ 19
 ἀπιστίαν.⁴

Φοβηθῶμεν οὖν μήποτε⁵ καταλειπομένης⁶ ἐπαγγελίας εἰσελθεῖν εἰς τὴν 4
 κατάπαυσιν² αὐτοῦ, δοκῇ τις ἐξ ὑμῶν ὑστερηκεῖν.⁷ Καὶ γὰρ ἐσμεν 2
 εὐηγγελισμένοι, καθάπερ⁸ καὶ ἐκεῖνοι·⁹ ἀλλ’ οὐκ ὠφέλησεν¹⁰ ὁ λόγος τῆς
 ἀκοῆς¹¹ ἐκείνους, μὴ συγκεκραμένους¹² τῇ πίστει τοῖς ἀκούσασιν. 3
 Εἰσερχόμεθα γὰρ εἰς τὴν κατάπαυσιν² οἱ πιστεύσαντες, καθὼς εἴρηκεν,
 Ὡς ᾧμοσα¹ ἐν τῇ ὀργῇ μου, Εἰ εἰσελεύσονται εἰς τὴν κατάπαυσίν² μου:
 καίτοι¹³ τῶν ἔργων ἀπὸ καταβολῆς¹⁴ κόσμου γενηθέντων. Εἴρηκεν γὰρ 4
 που¹⁵ περὶ τῆς ἐβδόμης¹⁶ οὕτως, Καὶ κατέπαυσεν¹⁷ ὁ θεὸς ἐν τῇ ἡμέρᾳ
 τῇ ἐβδόμῃ¹⁶ ἀπὸ πάντων τῶν ἔργων αὐτοῦ: καὶ ἐν τούτῳ πάλιν, Εἰ 5
 εἰσελεύσονται εἰς τὴν κατάπαυσίν² μου. Ἐπεὶ¹⁸ οὖν ἀπολείπεται¹⁹ τινὰς 6
 εἰσελθεῖν εἰς αὐτήν, καὶ οἱ πρότερον²⁰ εὐαγγελισθέντες οὐκ εἰσῆλθον δι’
 ἀπειθείαν,²¹ πάλιν τινὰ ὀρίζει²² ἡμέραν, Σήμερον, ἐν Δαυὶδ λέγων, μετὰ 7
 τοσοῦτον²³ χρόνον, καθὼς εἴρηται, Σήμερον ἐὰν τῆς φωνῆς αὐτοῦ
 ἀκούσητε, μὴ σκληρύνητε²⁴ τὰς καρδίας ὑμῶν. Εἰ γὰρ αὐτοὺς Ἰησοῦς 8

¹ ὁμνῶ, swear, take an oath. ² κατάπαυσις, εὐα, ἡ, rest, resting. ³ ἀπειθέω, disbelieve, disobey. ⁴ ἀπιστία, ας, ἡ, unbelief, unfaithfulness. ⁵ μήποτε, never, lest perchance. ⁶ καταλείπω, leave, leave behind. ⁷ ὑστερέω, lack, need. ⁸ καθάπερ, even as, just as. ⁹ καὶ ἐκεῖνος, and he, and she. ¹⁰ ὠφέλῃ, profit, help. ¹¹ ἀκοή, ἡς, ἡ, hearing, report. ¹² συγκεράννυμι, blend, unite. ¹³ καίτοι, yet, although. ¹⁴ καταβολή, ἡς, ἡ, foundation, depositing. ¹⁵ πού, somewhere, about. ¹⁶ ἐβδομος, seventh. ¹⁷ καταπαύω, cause to rest to rest, stop. ¹⁸ ἐπεὶ, when, since. ¹⁹ ἀπολείπω, leave, leave behind. ²⁰ πρότερον, formerly, before. ²¹ ἀπειθεία, ας, ἡ, disobedience, willful unbelief. ²² ὀρίζω, mark off by boundaries, determine. ²³ τοσοῦτος, so great, so much. ²⁴ σκληρύνω, harden.

κατέπαυσεν,¹ οὐκ ἂν περὶ ἄλλης ἐλάλει μετὰ ταῦτα ἡμέρας. Ἄρα 9
 ἀπολείπεται² σαββατισμὸς³ τῷ λαῷ τοῦ θεοῦ. Ὁ γὰρ εἰσελθὼν εἰς τὴν 10
 κατάπαυσιν⁴ αὐτοῦ καὶ αὐτὸς κατέπαυσεν¹ ἀπὸ τῶν ἔργων αὐτοῦ,
 ὥσπερ ἀπὸ τῶν ἰδίων ὁ θεός. Σπουδάσωμεν⁵ οὖν εἰσελθεῖν εἰς ἐκείνην 11
 τὴν κατάπαυσιν,⁴ ἵνα μὴ ἐν τῷ αὐτῷ τις ὑποδείγματι⁶ πέσῃ τῆς
 ἀπειθείας.⁷ Ζῶν γὰρ ὁ λόγος τοῦ θεοῦ, καὶ ἐνεργής,⁸ καὶ τομώτερος⁹ 12
 ὑπὲρ πᾶσαν μάχαιραν¹⁰ δίστομον,¹¹ καὶ διϊκνούμενος¹² ἄχρι μερισμοῦ¹³
 ψυχῆς τε καὶ πνεύματος, ἁρμῶν¹⁴ τε καὶ μυελῶν,¹⁵ καὶ κριτικὸς¹⁶
 ἐνθυμήσεων¹⁷ καὶ ἐννοιῶν¹⁸ καρδίας. Καὶ οὐκ ἔστιν κτίσις¹⁹ ἀφανής²⁰ 13
 ἐνώπιον αὐτοῦ: πάντα δὲ γυμνά²¹ καὶ τετραχηλισμένα²² τοῖς ὀφθαλμοῖς
 αὐτοῦ πρὸς ὃν ἡμῖν ὁ λόγος.

Ἔχοντες οὖν ἀρχιερέα μέγαν, διεληλυθότα τοὺς οὐρανοὺς, Ἰησοῦν τὸν 14
 υἱὸν τοῦ θεοῦ, κρατῶμεν τῆς ὁμολογίας.²³ Οὐ γὰρ ἔχομεν ἀρχιερέα μὴ 15
 δυνάμενον συμπαθεῖσαι²⁴ ταῖς ἀσθενείαις²⁵ ἡμῶν, πεπειραμένον²⁶ δὲ
 κατὰ πάντα καθ' ὁμοιότητα,²⁷ χωρὶς ἁμαρτίας. Προσερχώμεθα οὖν 16
 μετὰ παρρησίας τῷ θρόνῳ τῆς χάριτος, ἵνα λάβωμεν ἔλεον,²⁸ καὶ χάριν
 εὐρωμεν εἰς εὐκαιρον²⁹ βοήθειαν.³⁰

¹ καταπαύω, cause to rest to rest, stop. ² ἀπολείπω, leave, leave behind. ³ σαββατισμός, οὐ, ὁ, sabbath rest, sabbath observance. ⁴ κατάπαυσις, εως, ἡ, rest, resting. ⁵ σπουδάζω, hasten, be eager. ⁶ ὑπόδειγμα, τος, τό, copy, example. ⁷ ἀπειθεία, ας, ἡ, disobedience, willful unbelief. ⁸ ἐνεργής, effective, active. ⁹ τομώτερος, sharper, keener. ¹⁰ μάχαιρα, ης, ἡ, sword. ¹¹ δίστομος, two-edged. ¹² διϊκνέομαι, pierce, penetrate. ¹³ μερισμός, οὐ, ὁ, division, distribution. ¹⁴ ἁρμός, οὐ, ὁ, joint, joint of the body. ¹⁵ μυελός, ου, ὁ, marrow. ¹⁶ κριτικός, able to judge, critical. ¹⁷ ἐνθύμησις, εως, ἡ, deliberation, thought. ¹⁸ ἐννοια, ας, ἡ, thought, intention. ¹⁹ κτίσις, εως, ἡ, creation, creature. ²⁰ ἀφανής, invisible, hidden. ²¹ γυμνός, naked, wearing only under-garments. ²² τετραχλίζω, am laid bare, laid open. ²³ ὁμολογία, ας, ἡ, confession, profession. ²⁴ συμπαθέω, sympathize with, have compassion on. ²⁵ ἀσθένεια, ας, ἡ, weakness, sickness. ²⁶ πειράω, try, attempt. ²⁷ ὁμοιότης, ητος, ἡ, likeness, similarity. ²⁸ ἔλεος, ους, ὁ, pity, mercy. ²⁹ εὐκαιρος, timely, suitable. ³⁰ βοήθεια, ας, ἡ, help, assistance.

Πᾶς γὰρ ἄρχιερέυς, ἐξ ἀνθρώπων λαμβανόμενος, ὑπὲρ ἀνθρώπων **5**
 καθίσταται¹ τὰ πρὸς τὸν θεόν, ἵνα προσφέρῃ δῶρά² τε καὶ θυσίας³ ὑπὲρ
 ἁμαρτιῶν: μετριοπαθεῖν⁴ δυνάμενος τοῖς ἀγνοοῦσιν⁵ καὶ πλανωμένοις, **2**
 ἐπεὶ⁶ καὶ αὐτὸς περίκειται⁷ ἀσθένειαν:⁸ καὶ διὰ ταύτην ὀφείλει, καθὼς **3**
 περὶ τοῦ λαοῦ, οὕτως⁹ καὶ περὶ ἑαυτοῦ, προσφέρειν ὑπὲρ ἁμαρτιῶν. Καὶ **4**
 οὐχ ἑαυτῷ τις λαμβάνει τὴν τιμὴν, ἀλλὰ καλούμενος ὑπὸ τοῦ θεοῦ,
 καθάπερ¹⁰ καὶ Ἀαρών. Οὕτως⁹ καὶ ὁ χριστὸς οὐχ ἑαυτὸν ἐδόξασεν **5**
 γεννηθῆναι ἄρχιερέα, ἀλλ' ὁ λαλήσας πρὸς αὐτόν, Υἱός μου εἰ σύ, ἐγὼ
 σήμερον γεγέννηκά σε. Καθὼς καὶ ἐν ἑτέρῳ λέγει, Σὺ ἱερεὺς εἰς τὸν **6**
 αἰῶνα κατὰ τὴν τάξιν¹¹ Μελχισεδέκ.¹² Ὃς ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς σαρκὸς **7**
 αὐτοῦ, δεήσεις¹³ τε καὶ ἱκετηρίας¹⁴ πρὸς τὸν δυνάμενον σώζειν αὐτὸν ἐκ
 θανάτου μετὰ κραυγῆς¹⁵ ἰσχυρᾶς¹⁶ καὶ δακρύων¹⁷ προσενέγκας, καὶ
 εἰσακουσθεὶς¹⁸ ἀπὸ τῆς εὐλαβείας,¹⁹ καίπερ²⁰ ὢν υἱός, ἔμαθεν²¹ ἀφ' ὧν **8**
 ἔπαθεν τὴν ὑπακοήν,²² καὶ τελειωθεὶς²³ ἐγένετο τοῖς ὑπακούουσιν²⁴ **9**
 αὐτῷ πᾶσιν αἴτιος²⁵ σωτηρίας αἰωνίου: προσαγορευθεὶς²⁶ ὑπὸ τοῦ θεοῦ **10**
 ἄρχιερεὺς κατὰ τὴν τάξιν¹¹ Μελχισεδέκ.¹²

¹ καθίστημι, set, constitute. ² δῶρον, ου, τό, gift, present. ³ θυσία, ας, ή, sacrifice. ⁴ μετριοπαθέω, moderate one's feelings, deal gently. ⁵ ἀγνοέω, not know, be unaware. ⁶ ἐπεὶ, when, since. ⁷ περίκειμαι, be around, surround. ⁸ ἀσθένεια, ας, ή, weakness, sickness. ⁹ οὕτως, thus, so. ¹⁰ καθάπερ, even as, just as. ¹¹ τάξις, εως, ή, arranging, order. ¹² Μελχισεδέκ, ό, Melchizedek. ¹³ δεήσις, εως, ή, entreaty, prayer. ¹⁴ ἱκετηρία, ας, ή, supplication, entreaty. ¹⁵ κραυγή, ής, ή, outcry, crying. ¹⁶ ἰσχυρός, strong, mighty. ¹⁷ δάκρυον, ου, τό, teardrop, a tear. ¹⁸ εἰσακούω, listen, hear. ¹⁹ εὐλάβεια, ας, ή, awe, reverence. ²⁰ καίπερ, although. ²¹ μανθάνω, learn, ascertain. ²² ὑπακοή, ής, ή, obedience. ²³ τελειόω, fill, fulfill. ²⁴ ὑπακούω, obey, listen. ²⁵ αἴτιος, ου, ό, causative of, responsible for. ²⁶ προσαγορεύω, call by name, designate.

Περὶ οὗ πολὺς ἡμῖν ὁ λόγος καὶ δυσερμήνευτος¹ λέγειν, ἐπεὶ² νωθροὶ³ 11

γεγόνατε ταῖς ἀκοαῖς.⁴ Καὶ γὰρ ὀφείλοντες εἶναι διδάσκαλοι διὰ τὸν 12

χρόνον, πάλιν χρεῖαν ἔχετε τοῦ διδάσκειν ὑμᾶς, τίνα τὰ στοιχεῖα⁵ τῆς

ἀρχῆς τῶν λογίων⁶ τοῦ θεοῦ· καὶ γεγόνατε χρεῖαν ἔχοντες γάλακτος,⁷

καὶ οὐ στερεᾶς⁸ τροφῆς.⁹ Πᾶς γὰρ ὁ μετέχων¹⁰ γάλακτος⁷ ἄπειρος¹¹ 13

λόγου δικαιοσύνης· νήπιος¹² γὰρ ἐστίν. Τελείων¹³ δέ ἐστιν ἡ στερεὰ⁸ 14

τροφή,⁹ τῶν διὰ τὴν ἔξιν¹⁴ τὰ αἰσθητήρια¹⁵ γεγυμνασμένα¹⁶ ἐχόντων

πρὸς διάκρισιν¹⁷ καλοῦ τε καὶ κακοῦ.

Διό, ἀφέντες τὸν τῆς ἀρχῆς τοῦ χριστοῦ λόγον, ἐπὶ τὴν τελειότητα¹⁸ 6

φερώμεθα, μὴ πάλιν θεμέλιον¹⁹ καταβαλλόμενοι²⁰ μετανοίας²¹ ἀπὸ

νεκρῶν ἔργων, καὶ πίστεως ἐπὶ θεόν, βαπτισμῶν²² διδαχῆς, ἐπιθέσεώς²³ 2

τε χειρῶν, ἀναστάσεώς τε νεκρῶν, καὶ κρίματος²⁴ αἰωνίου. Καὶ τοῦτο 3

ποιήσωμεν, ἐάνπερ ἐπιτρέπη²⁵ ὁ θεός. Ἀδύνατον²⁶ γὰρ τοὺς ἅπας²⁷ 4

φωτισθέντας,²⁸ γευσαμένους²⁹ τε τῆς δωρεᾶς³⁰ τῆς ἐπουρανίου,³¹ καὶ

μετόχους³² γεννηθέντας πνεύματος ἁγίου, καὶ καλὸν γευσαμένους²⁹ θεοῦ 5

ῥῆμα, δυνάμεις τε μέλλοντος αἰῶνος, καὶ παραπεσόντας,³³ πάλιν 6

ἀνακαινίζειν³⁴ εἰς μετάνοιαν,²¹ ἀνασταυροῦντας³⁵ ἑαυτοῖς τὸν υἱὸν τοῦ

¹ δυσερμήνευτος, hard to explain. ² ἐπεὶ, when, since. ³ νωθρός, lazy, sluggish. ⁴ ἀκοή, ἤς, ἡ, hearing, report. ⁵ στοιχεῖον, τό, elementary principles, elements. ⁶ λόγιον, οὗ, τό, saying, oracle. ⁷ γάλα, γαλακτος, τό, milk. ⁸ στερεός, hard, firm. ⁹ τροφή, ἤς, ἡ, food, nourishment. ¹⁰ μετέχω, partake of, share in. ¹¹ ἄπειρος, unacquainted with, unaccustomed to. ¹² νήπιος, infant, child. ¹³ τέλειος, complete, perfect. ¹⁴ ἔξις, εὖς, ἡ, maturity, condition. ¹⁵ αἰσθητήριον, οὗ, τό, faculty of perception, sense. ¹⁶ γυμνάζω, train, undergo discipline. ¹⁷ διάκρισις, εὖς, ἡ, act of passing judgment. ¹⁸ τελειότης, ἡτος, ἡ, perfection, completeness. ¹⁹ θεμέλιος, οὗ, ὁ, foundation. ²⁰ καταβάλλω, strike down, found. ²¹ μετάνοια, ας, ἡ, repentance, change of mind. ²² βαπτισμός, οὗ, ὁ, washing, cleansing. ²³ ἐπιθεσις, εὖς, ἡ, laying on, assault. ²⁴ κρίμα, ος, τό, judgment, verdict. ²⁵ ἐπιτρέπω, permit, allow. ²⁶ ἀδύνατος, impossible, unable. ²⁷ ἅπας, once, once for all. ²⁸ φωτίζω, give light, enlighten. ²⁹ γεύομαι, taste, experience. ³⁰ δωρεά, ας, ἡ, gift, free gift. ³¹ ἐπουράνιος, heavenly, celestial. ³² μέτοχος, οὗ, ὁ, partaker, partner. ³³ παραπίπτω, fall away, commit apostasy. ³⁴ ἀνακαινίζω, renew, restore. ³⁵ ἀνασταυρόω, crucify again.

θεοῦ καὶ παραδειγματίζοντας.¹ Γῆ γὰρ ἡ πιούσα τὸν ἐπ' αὐτῆς 7
πολλάκις² ἐρχόμενον ὑετόν,³ καὶ τίκτουσα⁴ βοτάνην⁵ εὖθετον⁶ ἐκείνοις
δι' οὓς καὶ γεωργεῖται,⁷ μεταλαμβάνει⁸ εὐλογίας⁹ ἀπὸ τοῦ θεοῦ: 8
ἐκφέρουσα¹⁰ δὲ ἀκάνθας¹¹ καὶ τριβόλους,¹² ἀδόκιμος¹³ καὶ κατάρας¹⁴
ἐγγύς, ἥς τὸ τέλος εἰς καῦσιν.¹⁵

Πεπείσμεθα δὲ περὶ ὑμῶν, ἀγαπητοί, τὰ κρείσσονα¹⁶ καὶ ἐχόμενα 9
σωτηρίας, εἰ καὶ οὕτως λαλοῦμεν: οὐ γὰρ ἄδικος¹⁷ ὁ θεὸς ἐπιλαθέσθαι¹⁸ 10
τοῦ ἔργου ὑμῶν, καὶ τοῦ κόπου¹⁹ τῆς ἀγάπης ἧς ἐνεδείξασθε²⁰ εἰς τὸ
ὄνομα αὐτοῦ, διακονήσαντες τοῖς ἁγίοις καὶ διακονοῦντες. 11
Ἐπιθυμοῦμεν²¹ δὲ ἕκαστον ὑμῶν τὴν αὐτὴν ἐνδείκνυσθαι²⁰ σπουδὴν²²
πρὸς τὴν πληροφoρίαν²³ τῆς ἐλπίδος ἄχρι τέλους: ἵνα μὴ νωθροὶ²⁴ 12
γέννησθε, μιμηταὶ²⁵ δὲ τῶν διὰ πίστεως καὶ μακροθυμίας²⁶
κληρονομοῦντων²⁷ τὰς ἐπαγγελίας.

Τῷ γὰρ Ἀβραάμ ἐπαγγειλάμενος²⁸ ὁ θεός, ἐπεὶ²⁹ κατ' οὐδενὸς εἶχεν 13
μείζωνος ὁμόσαι,³⁰ ὥμοσεν³⁰ καθ' ἑαυτοῦ, λέγων, Ἦ³¹ μὴν³² εὐλογῶν 14
εὐλογήσω σε, καὶ πληθύνων³³ πληθυνῶ³³ σε. Καὶ οὕτως μακροθυμήσας 15

¹ παραδειγματίζω, expose, make an example of. ² πολλάκις, often, many times. ³ ὑετός, ου, ὁ, rain. ⁴ τίκτω, give birth to, bear. ⁵ βοτάνη, ης, ἡ, herb, plant. ⁶ εὖθετος, useful, fit. ⁷ γεωργέω, farm, cultivate. ⁸ μεταλαμβάνω, partake of, share. ⁹ εὐλογία, ας, ἡ, blessing, adulation. ¹⁰ ἐκφέρω, carry out, bring forth. ¹¹ ἀκάνθα, ης, ἡ, thorn, thorn bush. ¹² τρίβολος, ου, ὁ, thistle, briar. ¹³ ἀδόκιμος, not passing the test, rejected. ¹⁴ κατάρας, ας, ἡ, curse, cursing. ¹⁵ καῦσις, εως, ἡ, burning, burning up. ¹⁶ κρείσσων, stronger, more excellent. ¹⁷ ἄδικος, unjust, unrighteous. ¹⁸ ἐπιλανθάνομαι, forget, neglect. ¹⁹ κόπος, ου, ὁ, labor, trouble. ²⁰ ἐνδείκνυμι, show forth, show. ²¹ ἐπιθυμέω, desire, long for. ²² σπουδή, ἡς, ἡ, haste, diligence. ²³ πληροφoρία, ας, ἡ, full assurance, certainty. ²⁴ νωθρός, lazy, sluggish. ²⁵ μιμητής, οῦ, ὁ, imitator. ²⁶ μακροθυμία, ας, ἡ, long-suffering, patience. ²⁷ κληρονομέω, inherit, obtain. ²⁸ ἐπαγγέλλομαι, promise, profess. ²⁹ ἐπεὶ, when, since. ³⁰ ὁμνύω, swear, take an oath. ³¹ ἦ, truly, surely. ³² μὴν, ὁ, month, certainly. ³³ πληθύνω, multiply, increase. ³⁴ μακροθυμέω, be patient, suffer long.

ἐπέτυχεν¹ τῆς ἐπαγγελίας. Ἄνθρωποι μὲν γὰρ κατὰ τοῦ μείζονος 16

ὀμνύουσιν,² καὶ πάσης αὐτοῖς ἀντιλογίας³ πέρας⁴ εἰς βεβαίωσιν⁵ ὁ ὅρκος.

Ἐν ᾧ περισσότερο⁷ βουλόμενος ὁ θεὸς ἐπιδείξει⁸ τοῖς κληρονόμοις⁹ 17

τῆς ἐπαγγελίας τὸ ἀμετάθετον¹⁰ τῆς βουλῆς¹¹ αὐτοῦ, ἐμεσίτευσεν¹²

ὅρκῳ,⁶ ἵνα διὰ δύο πραγμάτων¹³ ἀμεταθέτων,¹⁰ ἐν οἷς ἀδύνατον¹⁴ 18

ψεύσασθαι¹⁵ θεόν, ἰσχυρὰν¹⁶ παράκλησιν¹⁷ ἔχωμεν οἱ καταφυγόντες¹⁸

κρατῆσαι τῆς προκειμένης¹⁹ ἐλπίδος· ἦν ὡς ἄγκυραν²⁰ ἔχομεν τῆς 19

ψυχῆς ἀσφαλῆ²¹ τε καὶ βεβαίαν,²² καὶ εἰσερχομένην εἰς τὸ ἐσώτερον²³

τοῦ καταπετάσματος·²⁴ ὅπου πρόδρομος²⁵ ὑπὲρ ἡμῶν εἰσῆλθεν Ἰησοῦς, 20

κατὰ τὴν τάξιν²⁶ Μελχισεδέκ²⁷ ἀρχιερεὺς γενόμενος εἰς τὸν αἰῶνα.

Οὗτος γὰρ ὁ Μελχισεδέκ,²⁷ βασιλεὺς Σαλήμ,²⁸ ἱερεὺς τοῦ θεοῦ τοῦ 7

ὑψίστου,²⁹ ὁ συναντήσας³⁰ Ἀβραάμ ὑποστρέφοντι ἀπὸ τῆς κοπῆς³¹ τῶν

βασιλέων καὶ εὐλόγησας αὐτόν, ᾧ καὶ δεκάτην³² ἀπὸ πάντων ἐμέρισεν³³ 2

Ἀβραάμ – πρῶτον μὲν ἐρμηνευόμενος³⁴ βασιλεὺς δικαιοσύνης, ἔπειτα

δὲ καὶ βασιλεὺς Σαλήμ,²⁸ ὃ ἐστὶν βασιλεὺς εἰρήνης· ἀπάτωρ,³⁶ ἀμήτωρ,³⁷ 3

ἀγενεαλόγητος,³⁸ μήτε ἀρχὴν ἡμερῶν μήτε ζωῆς τέλος ἔχων,

¹ ἐπιτυγχάνω, obtain, attain. ² ὀμνύω, swear, take an oath. ³ ἀντιλογία, ἀς, ἡ, dispute, contradiction. ⁴ πέρας, ατος, τό, limit, end. ⁵ βεβαίωσις, εως, ἡ, confirmation, ratification. ⁶ ὅρκος, ου, ὁ, oath. ⁷ περισσός, excessive, abundant. ⁸ ἐπιδείκνυμι, show, prove. ⁹ κληρονόμος, ου, ὁ, heir, inheritor. ¹⁰ ἀμετάθετος, unchangeable, unchanged. ¹¹ βουλή, ἡς, ἡ, counsel, purpose. ¹² μεσιτεύω, guarantee, mediate. ¹³ πᾶγμα, τος, τό, deed, matter. ¹⁴ ἀδύνατος, impossible, unable. ¹⁵ ψεύδομαι, lie. ¹⁶ ἰσχυρός, strong, mighty. ¹⁷ παράκλησις, εως, ἡ, exhortation, consolation. ¹⁸ καταφεύγω, flee, take refuge. ¹⁹ πρόκειμαι, be set before, be exhibited. ²⁰ ἄγκυρα, ἀς, ἡ, anchor. ²¹ ἀσφαλής, certain, definite. ²² βέβαιος, firm, secure. ²³ ἐσώτερος, within, inside (gen). ²⁴ καταπέτασμα, τος, τό, curtain or veil, veil. ²⁵ πρόδρομος, ου, ὁ, going before, forerunner. ²⁶ τάξις, εως, ἡ, arranging, order. ²⁷ Μελχισεδέκ, ὁ, Melchizedek. ²⁸ Σαλήμ, ἡ, Salem. ²⁹ ὕψιστος, highest, most high. ³⁰ συναντάω, meet with, hence to happen. ³¹ κοπή, ἡς, ἡ, miting, slaughter. ³² δεκάτη, ἡς, ἡ, tenth part, tithe. ³³ μερίζω, divide, part. ³⁴ ἐρμηνεύω, interpret, translate. ³⁵ ἔπειτα, then, after this. ³⁶ ἀπάτωρ, fatherless, without a father. ³⁷ ἀμήτωρ, without a mother. ³⁸ ἀγενεαλόγητος, without genealogy.

ἀφομοιωμένος¹ δὲ τῷ υἱῷ τοῦ θεοῦ – μένει ἱερεὺς εἰς τὸ διηνεκές.²

Θεωρεῖτε δὲ πηλίκος³ οὗτος, ᾧ καὶ δεκάτην⁴ Ἀβραὰμ ἔδωκεν ἐκ τῶν 4
ἀκροθινίων⁵ ὁ πατριάρχης. ⁶ Καὶ οἱ μὲν ἐκ τῶν υἱῶν Λευὶ⁷ τὴν ἱερατείαν⁸ 5
λαμβάνοντες ἐντολὴν ἔχουσιν ἀποδεκατοῦν⁹ τὸν λαὸν κατὰ τὸν νόμον,
τοῦτ' ἔστιν τοὺς ἀδελφοὺς αὐτῶν, καίπερ¹⁰ ἐξεληλυθότας ἐκ τῆς
ὀσφύος¹¹ Ἀβραάμ: ὁ δὲ μὴ γενεαλογούμενος¹² ἐξ αὐτῶν δεδεκάτωκεν¹³ 6
τὸν Ἀβραάμ, καὶ τὸν ἔχοντα τὰς ἐπαγγελίας εὐλόγηκεν. Χωρὶς δὲ 7
πάσης ἀντιλογίας,¹⁴ τὸ ἔλαττον¹⁵ ὑπὸ τοῦ κρείττονος¹⁶ εὐλογεῖται. Καὶ 8
ᾧδε μὲν δεκάτας⁴ ἀποθνήσκοντες ἄνθρωποι λαμβάνουσιν: ἐκεῖ δέ,
μαρτυρούμενος ὅτι ζῇ. Καί, ὡς ἔπος¹⁷ εἰπεῖν, διὰ Ἀβραάμ καὶ Λευὶ⁷ ὁ 9
δεκάτας⁴ λαμβάνων δεδεκάτῳται: ¹³ ἔτι γὰρ ἐν τῇ ὀσφύϊ¹¹ τοῦ πατρὸς ἦν, 10
ὅτε συνήνησεν¹⁸ αὐτῷ ὁ Μελχισεδέκ.¹⁹

Εἰ μὲν οὖν τελείωσις²⁰ διὰ τῆς Λευϊτικῆς²¹ ἱερωσύνης²² ἦν – ὁ λαὸς γὰρ ἐπ' 11
αὐτῇ νενομοθέτητο²³ – τίς ἔτι χρειά, κατὰ τὴν τάξιν²⁴ Μελχισεδέκ¹⁹
ἕτερον ἀνίστασθαι ἱερέα, καὶ οὐ κατὰ τὴν τάξιν²⁴ Ἀαρὼν λέγεσθαι; 12
Μετατιθεμένης²⁵ γὰρ τῆς ἱερωσύνης,²² ἐξ ἀνάγκης²⁶ καὶ νόμου
μετάθεσις²⁷ γίνεται. Ἐφ' ὃν γὰρ λέγεται ταῦτα, φυλῆς ἑτέρας 13

¹ ἀφομοιώω, make like, assimilate. ² διηνεκής, continuous, perpetual. ³ πηλίκος, how large, how great. ⁴ δεκάτη, ης, ἡ, tenth part, tithe. ⁵ ἀκροθίνιον, ου, τό, booty, spoils. ⁶ πατριάρχης, ου, ὁ, patriarch. ⁷ Λευὶ, ὁ, Levi. ⁸ ἱερατεία, ας, ἡ, priestly office, priesthood. ⁹ ἀποδεκατόω, tithe, collect a tithe. ¹⁰ καίπερ, although. ¹¹ ὀσφύς, υός, ἡ, waist, hip. ¹² γενεαλογέω, trace descent or ancestry. ¹³ δεκατόω, collect or receive tithes, tithe. ¹⁴ ἀντιλογία, ας, ἡ, dispute, contradiction. ¹⁵ ἐλάσσων, lesser, less. ¹⁶ κρείττων, stronger, more excellent. ¹⁷ ἔπος, ους, τό, word, so to speak. ¹⁸ συναντάω, meet with, hence to happen. ¹⁹ Μελχισεδέκ, ὁ, Melchizedek. ²⁰ τελείωσις, εως, ἡ, perfection, fulfillment. ²¹ Λευϊτικός, Levitical. ²² ἱερωσύνη, ης, ἡ, priesthood, priestly office. ²³ νομοθετέω, ordain, enact. ²⁴ τάξις, εως, ἡ, arranging, order. ²⁵ μετατίθημι, transfer, change. ²⁶ ἀνάγκη, ης, ἡ, necessity, distress. ²⁷ μετάθεσις, εως, ἡ, change, removal.

μετέσχηκεν,¹ ἀφ' ἧς οὐδεὶς προσέσχηκεν² τῷ θυσιαστηρίῳ.³ Πρόδηλον⁴ 14
 γὰρ ὅτι ἐξ Ἰούδα⁵ ἀνατέταλκεν⁶ ὁ κύριος ἡμῶν, εἰς ἣν φυλὴν οὐδὲν περὶ
 ἱερωσύνης⁷ Μωϋσῆς ἐλάλησεν. Καὶ περισσότερον⁸ ἔτι κατάδηλόν⁹ 15
 ἐστίν, εἰ κατὰ τὴν ὁμοιότητα¹⁰ Μελχισεδέκ¹¹ ἀνίσταται ἱερεὺς ἕτερος, ὃς 16
 οὐ κατὰ νόμον ἐντολῆς σαρκικῆς¹² γέγονεν, ἀλλὰ κατὰ δύνάμιν ζωῆς
 ἀκαταλύτου·¹³ μαρτυρεῖ γὰρ ὅτι Σὺ ἱερεὺς εἰς τὸν αἰῶνα κατὰ τὴν τάξιν 17
 Μελχισεδέκ.¹¹ Ἀθέτησις¹⁵ μὲν γὰρ γίνεται προαγούσης¹⁶ ἐντολῆς, διὰ τὸ 18
 αὐτῆς ἀσθενές¹⁷ καὶ ἀνωφελές·¹⁸ οὐδὲν γὰρ ἐτελείωσεν¹⁹ ὁ νόμος, 19
 ἐπεισαγωγῇ²⁰ δὲ κρείττονος²¹ ἐλπίδος, δι' ἧς ἐγγίζομεν τῷ θεῷ. Καὶ καθ' 20
 ὅσον οὐ χωρὶς ὀρκωμοσίας²² – οἱ μὲν γὰρ χωρὶς ὀρκωμοσίας²² εἰσὶν
 ἱερεῖς γεγονότες, ὁ δὲ μετὰ ὀρκωμοσίας,²² διὰ τοῦ λέγοντος πρὸς αὐτόν, 21
 Ὡμοσεν²³ κύριος καὶ οὐ μεταμεληθήσεται,²⁴ Σὺ ἱερεὺς εἰς τὸν αἰῶνα
 κατὰ τὴν τάξιν¹⁴ Μελχισεδέκ¹¹ – κατὰ τοσοῦτον²⁵ κρείττονος²¹ 22
 διαθήκης γέγονεν ἔγγυος²⁶ Ἰησοῦς. Καὶ οἱ μὲν πλείονές εἰσιν γεγονότες 23
 ἱερεῖς, διὰ τὸ θανάτῳ κωλύεσθαι²⁷ παραμένειν·²⁸ ὁ δέ, διὰ τὸ μένειν 24
 αὐτόν εἰς τὸν αἰῶνα, ἀπαράβατον²⁹ ἔχει τὴν ἱερωσύνην.⁷ Ὅθεν³⁰ καὶ 25
 σῶζειν εἰς τὸ παντελές³¹ δύναται τοὺς προσερχομένους δι' αὐτοῦ τῷ θεῷ,

¹ μετέχω, partake of, share in. ² προσέχω, take head of, attend to. ³ θυσιαστήριον, οὐ, τό, altar. ⁴ πρόδηλος, clear, evident. ⁵ Ἰούδα, ὁ, Judah, Judas. ⁶ ἀνατέλλω, cause to rise, make to rise. ⁷ ἱερωσύνη, ης, ἡ, priesthood, priestly office. ⁸ περισσός, excessive, abundant. ⁹ κατάδηλος, very clear, quite plain. ¹⁰ ὁμοιότης, ητος, ἡ, likeness, similarity. ¹¹ Μελχισεδέκ, ὁ, Melchizedek. ¹² σαρκικός, fleshly, carnal. ¹³ ἀκατάλυτος, indissoluble. ¹⁴ τάξις, εως, ἡ, arranging, order. ¹⁵ ἀθέτησις, εως, ἡ, setting aside, annulment. ¹⁶ προάγω, lead forth, go before. ¹⁷ ἀσθενής, weak, infirm. ¹⁸ ἀνωφελής, unprofitable, useless. ¹⁹ τελειόω, fill, fulfill. ²⁰ ἐπεισαγωγῇ, ης, ἡ, bringing in besides, bringing in. ²¹ κρείττων, stronger, more excellent. ²² ὀρκωμοσία, ας, ἡ, oath, taking of an oath. ²³ ὀμνύω, swear, take an oath. ²⁴ μεταμέλωμαι, regret, repent. ²⁵ τοσοῦτος, so great, so much. ²⁶ ἔγγυος, ου, ὁ, under good security, surety. ²⁷ κωλύω, forbid, hinder. ²⁸ παραμένω, remain beside, continue. ²⁹ ἀπαράβατος, permanent, unchangeable. ³⁰ ὅθεν, from where, from which. ³¹ παντελής, completely, forever.

πάντοτε ζῶν εἰς τὸ ἐντυγχάνειν¹ ὑπὲρ αὐτῶν.

Τοιοῦτος γὰρ ἡμῖν ἔπρεπεν² ἀρχιερεὺς, ὅσιος,³ ἄκακος,⁴ ἀμίαντος,⁵ 26
 κεχωρισμένος⁶ ἀπὸ τῶν ἁμαρτωλῶν, καὶ ὑψηλότερος⁷ τῶν οὐρανῶν
 γενόμενος: ὃς οὐκ ἔχει καθ' ἡμέραν ἀνάγκην,⁸ ὥσπερ οἱ ἀρχιερεῖς, 27
 πρότερον⁹ ὑπὲρ τῶν ἰδίων ἁμαρτιῶν θυσίας¹⁰ ἀναφέρειν,¹¹ ἔπειτα¹² τῶν
 τοῦ λαοῦ: τοῦτο γὰρ ἐποίησεν ἐφάπαξ,¹³ ἑαυτὸν ἀνενέγκας.¹⁴ Ὁ νόμος 28
 γὰρ ἀνθρώπους καθίστησιν¹⁴ ἀρχιερεῖς, ἔχοντας ἀσθένειαν:¹⁵ ὁ λόγος δὲ
 τῆς ὀρκωμοσίας¹⁶ τῆς μετὰ τὸν νόμον, υἱὸν εἰς τὸν αἰῶνα τετελειωμένον.

Κεφάλαιον¹⁸ δὲ ἐπὶ τοῖς λεγομένοις: τοιοῦτον ἔχομεν ἀρχιερέα, ὃς ἐκάθισεν 8
 ἐν δεξιᾷ τοῦ θρόνου τῆς μεγαλωσύνης¹⁹ ἐν τοῖς οὐρανοῖς, τῶν ἁγίων 2
 λειτουργός,²⁰ καὶ τῆς σκηνῆς²¹ τῆς ἀληθινῆς,²² ἣν ἔπηξεν²³ ὁ κύριος, καὶ
 οὐκ ἄνθρωπος: πᾶς γὰρ ἀρχιερεὺς εἰς τὸ προσφέρειν δῶρά²⁴ τε καὶ 3
 θυσίας¹⁰ καθίσταται:¹⁴ ὅθεν²⁵ ἀναγκαῖον²⁶ ἔχειν τι καὶ τοῦτον ὃ
 προσενέγκῃ. Εἰ μὲν γὰρ ἦν ἐπὶ γῆς, οὐδ' ἂν ἦν ἱερεὺς, ὄντων τῶν ἱερέων 4
 τῶν προσφερόντων κατὰ τὸν νόμον τὰ δῶρα,²⁴ οἵτινες ὑποδείγματι²⁷ 5
 καὶ σκιᾷ²⁸ λατρεύουσιν²⁹ τῶν ἐπουρανίων,³⁰ καθὼς κεχηρμάτισται³¹

¹ ἐντυγχάνω, entreat, intercede. ² πρέπω, be clearly seen, be fitting. ³ ὅσιος, righteous, pious. ⁴ ἄκακος, guileless, innocent. ⁵ ἀμίαντος, undefiled, untainted. ⁶ χωρίζω, separate, depart. ⁷ ὑψηλός, high, lofty. ⁸ ἀνάγκη, ης, ἡ, necessity, distress. ⁹ πρότερον, formerly, before. ¹⁰ θυσία, ας, ἡ, sacrifice. ¹¹ ἀναφέρω, bring up, offer. ¹² ἔπειτα, then, after this. ¹³ ἐφάπαξ, once for all, once. ¹⁴ καθίστημι, set, constitute. ¹⁵ ἀσθένεια, ας, ἡ, weakness, sickness. ¹⁶ ὀρκωμοσία, ας, ἡ, oath, taking of an oath. ¹⁷ τελειόω, fill, fulfill. ¹⁸ κεφάλαιον, ου, τό, main thing, main point. ¹⁹ μεγαλωσύνη, ης, ἡ, greatness, majesty. ²⁰ λειτουργός, ου, ὁ, minister, servant. ²¹ σκηνή, ης, ἡ, tent, tabernacle. ²² ἀληθινός, true, genuine. ²³ πῆγνυμι, make firm, put together. ²⁴ δῶρον, ου, τό, gift, present. ²⁵ ὅθεν, from where, from which. ²⁶ ἀναγκαῖος, necessary, essential. ²⁷ ὑπόδειγμα, τος, τό, copy, example. ²⁸ σκιά, ας, ἡ, shadow, thick darkness. ²⁹ λατρεύω, serve, worship. ³⁰ ἐπουράνιος, heavenly, celestial. ³¹ χερματίζω, instruct, reveal.

Μωϋσῆς μέλλων ἐπιτελεῖν¹ τὴν σκηνήν,² Ὅρα, γάρ φησιν, ποιήσεις
 πάντα κατὰ τὸν τύπον³ τὸν δειχθέντα σοι ἐν τῷ ὄρει. Νυνὶ⁴ δὲ 6
 διαφορωτέρας⁵ τέτυχεν⁶ λειτουργίας,⁷ ὅσω καὶ κρείττονός⁸ ἐστὶν
 διαθήκης μεσίτης,⁹ ἣτις ἐπὶ κρείττοσιν⁸ ἐπαγγελίαις νενομοθέτηται.¹⁰ Εἰ 7
 γὰρ ἡ πρώτη ἐκείνη ἦν ἄμεμπτος,¹¹ οὐκ ἂν δευτέρας ἐζητεῖτο τόπος. 8
 Μεμφόμενος¹² γὰρ αὐτοῖς λέγει, Ἰδοὺ, ἡμέραι ἔρχονται, λέγει κύριος,
 καὶ συντελέσω¹³ ἐπὶ τὸν οἶκον Ἰσραὴλ καὶ ἐπὶ τὸν οἶκον Ἰούδα¹⁴
 διαθήκην καινήν· οὐ κατὰ τὴν διαθήκην ἣν ἐποίησα τοῖς πατράσιν 9
 αὐτῶν ἐν ἡμέρᾳ ἐπιλαβομένου¹⁵ μου τῆς χειρὸς αὐτῶν ἐξαγαγεῖν¹⁶
 αὐτοὺς ἐκ γῆς Αἰγύπτου·¹⁷ ὅτι αὐτοὶ οὐκ ἐνέμειναν¹⁸ ἐν τῇ διαθήκῃ μου,
 καὶ γὰρ ἡμέλησα¹⁹ αὐτῶν, λέγει κύριος. Ὅτι αὕτη ἡ διαθήκη ἦν 10
 διαθήσομαι²⁰ τῷ οἴκῳ Ἰσραὴλ μετὰ τὰς ἡμέρας ἐκείνας, λέγει κύριος,
 διδούς νόμους μου εἰς τὴν διάνοιαν²¹ αὐτῶν, καὶ ἐπὶ καρδίας αὐτῶν
 ἐπιγράψω²² αὐτούς· καὶ ἔσομαι αὐτοῖς εἰς θεόν, καὶ αὐτοὶ ἔσονται μοι εἰς
 λαόν. Καὶ οὐ μὴ διδάξωσιν ἕκαστος τὸν πολίτην²³ αὐτοῦ, καὶ ἕκαστος 11
 τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, λέγων, Γινώθι τὸν κύριον· ὅτι πάντες εἰδήσουσίν με,
 ἀπὸ μικροῦ αὐτῶν ἕως μεγάλου αὐτῶν. Ὅτι ἰλεως²⁴ ἔσομαι ταῖς 12
 ἀδικίαις²⁵ αὐτῶν, καὶ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν καὶ τῶν ἀνομιῶν²⁶ αὐτῶν οὐ

¹ ἐπιτελέω, complete, perform. ² σκηνή, ἡς, ἡ, tent, tabernacle. ³ τύπος, ου, ὁ, mark, example. ⁴ νυνί, now, already. ⁵ διάφορος, various, different. ⁶ τυγχάνω, obtain, happen. ⁷ λειτουργία, ας, ἡ, service, ministry. ⁸ κρείττων, stronger, more excellent. ⁹ μεσίτης, ου, ὁ, mediator, go-between. ¹⁰ νομοθετέω, ordain, enact. ¹¹ ἄμεμπτος, blameless. ¹² μέφομαι, find fault with, blame. ¹³ συντελέω, complete, accomplish. ¹⁴ Ἰούδα, ὁ, Judah, Judas. ¹⁵ ἐπιλαμβάνομαι, take hold of, seize. ¹⁶ ἐξάγω, lead out. ¹⁷ Αἴγυπτος, ου, ἡ, Egypt. ¹⁸ ἐμμένω, persevere, remain (in). ¹⁹ ἀμελέω, neglect, be unconcerned. ²⁰ διατίθεμαι, appoint, make. ²¹ διάνοια, ας, ἡ, mind, understanding. ²² ἐπιγράφω, write upon, inscribe. ²³ πολίτης, ου, ὁ, citizen. ²⁴ ἰλεως, gracious, merciful. ²⁵ ἀδικία, ας, ἡ, unrighteousness. ²⁶ ἀνομία, ας, ἡ, lawlessness, iniquity.

μὴ μνησθῶ¹ ἔτι. Ἐν τῷ λέγειν, Καινήν, πεπαλαιώκεν² τὴν πρώτην. Τὸ ¹³
δὲ παλαιούμενον² καὶ γηράσκον,³ ἐγγὺς ἀφανισμοῦ.⁴

Εἶχεν μὲν οὖν καὶ ἡ πρώτη δικαιώματα⁵ λατρείας,⁶ τό τε ἅγιον κοσμικόν.⁷ ⁹

Σκηνή⁸ γὰρ κατεσκευάσθη⁹ ἡ πρώτη, ἐν ἣ ἡ τε λυχνία¹⁰ καὶ ἡ τράπεζα¹¹
καὶ ἡ πρόθεσις¹² τῶν ἄρτων, ἣτις λέγεται ἅγια. Μετὰ δὲ τὸ δεύτερον ³
καταπέτασμα¹³ σκηνῆς⁸ ἡ λεγομένη ἅγια ἁγίων, χρυσοῦν¹⁴ ἔχουσα ⁴
θυμιατήριον,¹⁵ καὶ τὴν κιβωτὸν¹⁶ τῆς διαθήκης περικεκαλυμμένην¹⁷
πάντοθεν¹⁸ χρυσίῳ,¹⁹ ἐν ἣ στάμνος²⁰ χρυσῇ¹⁴ ἔχουσα τὸ μάννα,²¹ καὶ ἡ
ράβδος²² Ἀαρὼν ἡ βλαστήσασα,²³ καὶ αἱ πλάκες²⁴ τῆς διαθήκης: ⁵
ὑπεράνω²⁵ δὲ αὐτῆς Χερουβὶμ²⁶ δόξης κατασκιάζοντα²⁷ τὸ ἱλαστήριον:²⁸
περὶ ὧν οὐκ ἔστιν νῦν λέγειν κατὰ μέρος. Τούτων δὲ οὕτως ⁶
κατεσκευασμένων,⁹ εἰς μὲν τὴν πρώτην σκηνὴν⁸ διὰ παντὸς εἰσίσιν²⁹
οἱ ἱερεῖς, τὰς λατρείας⁶ ἐπιτελοῦντες:³⁰ εἰς δὲ τὴν δευτέραν ἅπαξ³¹ τοῦ ⁷
ἐνιαυτοῦ³² μόνος ὁ ἀρχιερεὺς, οὐ χωρὶς αἵματος, ὃ προσφέρει ὑπὲρ
ἑαυτοῦ καὶ τῶν τοῦ λαοῦ ἀγνοημάτων:³³ τοῦτο δηλοῦντος³⁴ τοῦ ⁸
πνεύματος τοῦ ἁγίου, μήπω³⁵ πεφανερῶσθαι τὴν τῶν ἁγίων ὁδόν, ἔτι
τῆς πρώτης σκηνῆς⁸ ἐχούσης στάσιν:³⁶ ἣτις παραβολὴ εἰς τὸν καιρὸν ⁹

¹ μνησθῆναι, remember, recall. ² παλαιῶν, make or become old, obsolete. ³ γηράσκω, grow old, become old. ⁴ ἀφανισμός, οὐ, ὁ, vanishing, disappearing. ⁵ δικαίωμα, τος, τό, regulation, righteous deed. ⁶ λατρεία, ας, ἡ, service, divine worship. ⁷ κοσμικός, earthly, worldly. ⁸ σκηνή, ἡς, ἡ, tent, tabernacle. ⁹ κατασκευάζω, prepare, build. ¹⁰ λυχνία, ας, ἡ, lampstand. ¹¹ τράπεζα, ἡς, ἡ, table. ¹² πρόθεσις, εως, ἡ, setting forth, purpose. ¹³ καταπέτασμα, τος, τό, curtain or veil, veil. ¹⁴ χρυσοῦς, golden. ¹⁵ θυμιατήριον, ου, τό, altar of incense, censer. ¹⁶ κιβωτός, οὐ, ἡ, wooden box, ark. ¹⁷ περικαλύπτω, cover, conceal. ¹⁸ πάντοθεν, on all sides, from all sides. ¹⁹ χρυσίον, ου, τό, gold, golden ornament. ²⁰ στάμνος, ου, ἡ, jar, jar or vase. ²¹ μάννα, τό, manna. ²² ῥάβδος, ου, ἡ, staff, rod. ²³ βλαστήσας, sprout, produce. ²⁴ πλάξ, πλακός, ἡ, tablet, table. ²⁵ ὑπεράνω, high above (gen), far above. ²⁶ χερουβὶμ, τό, cherubim. ²⁷ κατασκιάζω, overshadow. ²⁸ ἱλαστήριον, ου, τό, sin offering, covering. ²⁹ εἰσεμι, enter, go in. ³⁰ ἐπιτελέω, complete, perform. ³¹ ἅπαξ, once, once for all. ³² ἐνιαυτός, οὐ, ὁ, year. ³³ ἀγνόημα, τος, τό, sin of ignorance. ³⁴ δηλώω, show, make clear. ³⁵ μήπω, not yet. ³⁶ στάσις, εως, ἡ, standing, rebellion.

τὸν ἐνεστηκότα,¹ καθ' ὃν δῶρά² τε καὶ θυσίαι³ προσφέρονται, μὴ
 δυνάμεναι κατὰ συνείδησιν τελειῶσαι⁴ τὸν λατρεύοντα,⁵ μόνον ἐπὶ 10
 βρώμασιν⁶ καὶ πόμασιν⁷ καὶ διαφόροις⁸ βαπτισμοῖς⁹ καὶ δικαιώμασιν¹⁰
 σαρκός, μέχρι¹¹ καιροῦ διορθώσεως¹² ἐπικείμενα.¹³

Χριστὸς δὲ παραγενόμενος ἀρχιερεὺς τῶν μελλόντων ἀγαθῶν, διὰ τῆς 11
 μείζονος καὶ τελειοτέρας¹⁴ σκηνῆς,¹⁵ οὐ χειροποιήτου,¹⁶ τοῦτ' ἔστιν, οὐ
 ταύτης τῆς κτίσεως,¹⁷ οὐδὲ δι' αἵματος τράγων¹⁸ καὶ μόσχων,¹⁹ διὰ δὲ 12
 τοῦ ἰδίου αἵματος εἰσῆλθεν ἐφάπαξ²⁰ εἰς τὰ ἅγια, αἰωνίαν λύτρωσιν²¹
 εὐράμενος. Εἰ γὰρ τὸ αἷμα ταύρων²² καὶ τράγων,¹⁸ καὶ σποδὸς²³ 13
 δαμάλεως²⁴ ῥαντίζουσα²⁵ τοὺς κεκοινωμένους,²⁶ ἁγιάζει²⁷ πρὸς τὴν τῆς
 σαρκὸς καθαρότητα,²⁸ πόσῳ²⁹ μᾶλλον τὸ αἷμα τοῦ χριστοῦ, ὃς διὰ 14
 πνεύματος αἰωνίου ἑαυτὸν προσήνεγκεν ἁμωμον³⁰ τῷ θεῷ, καθαριεῖ
 τὴν συνείδησιν ὑμῶν ἀπὸ νεκρῶν ἔργων, εἰς τὸ λατρεύειν⁵ θεῷ ζῶντι; 15
 Καὶ διὰ τοῦτο διαθήκης καινῆς μεσίτης³¹ ἐστίν, ὅπως, θανάτου
 γενομένου εἰς ἀπολύτρωσιν³² τῶν ἐπὶ τῇ πρώτῃ διαθήκῃ παραβάσεων,³³
 τὴν ἐπαγγελίαν λάβωσιν οἱ κεκλημένοι τῆς αἰωνίου κληρονομίας.³⁴ 16

¹ ἐνίστημι, be present, place in or upon. ² δῶρον, ου, τό, gift, present. ³ θυσία, ας, ἡ, sacrifice. ⁴ τελειῶω, fill, fulfill. ⁵ λατρεύω, serve, worship. ⁶ βρῶμα, τος, τό, food, food of any kind. ⁷ πόμα, τος, τό, drink. ⁸ διάφορος, various, different. ⁹ βαπτισμός, οὔ, ὁ, washing, cleansing. ¹⁰ δικαίωμα, τος, τό, regulation, righteous deed. ¹¹ μέχρι, until, as far as (gen). ¹² διόρθωσις, εως, ἡ, reformation, new order. ¹³ ἐπίκειμαι, lie on, lie upon. ¹⁴ τέλειος, complete, perfect. ¹⁵ σκηνή, ἡς, ἡ, tent, tabernacle. ¹⁶ χειροποίητος, made by hand, done or made with hands. ¹⁷ κτίσις, εως, ἡ, creation, creature. ¹⁸ τράγος, ου, ὁ, male goat. ¹⁹ μόσχος, ου, ὁ, calf. ²⁰ ἐφάπαξ, once for all, once. ²¹ λύτρωσις, εως, ἡ, ransoming, redemption. ²² ταῦρος, ου, ὁ, bull, ox. ²³ σποδός, οὔ, ἡ, ashes. ²⁴ δάμαλις, εως, ἡ, heifer, young cow. ²⁵ ῥαντίζω, sprinkle, cleanse. ²⁶ κοινῶ, make common, defile. ²⁷ ἁγιάζω, make holy, consecrate. ²⁸ καθαρότης, ητος, ἡ, purity, cleansing. ²⁹ πόσος, how many? how great? ³⁰ ἁμωμος, without blemish, blameless. ³¹ μεσίτης, ου, ὁ, mediator, go-between. ³² ἀπολύτρωσις, εως, ἡ, redemption, deliverance. ³³ παράβασις, εως, ἡ, going aside, transgression. ³⁴ κληρονομία, ας, ἡ, inheritance.

Ὅπου γὰρ διαθήκη, θάνατον ἀνάγκη¹ φέρεσθαι τοῦ διαθεμένου.² 17

Διαθήκη γὰρ ἐπὶ νεκροῖς βεβαία,³ ἐπεὶ⁴ μήποτε⁵ ἰσχύει⁶ ὅτε ζῇ ὁ
διαθέμενος.² Ὅθεν⁷ οὐδ' ἡ πρώτη χωρὶς αἵματος ἐγκεκαίνισται.⁸ 18

Λαληθείσης γὰρ πάσης ἐντολῆς κατὰ νόμον ὑπὸ Μωϋσέως παντὶ τῷ
λαῷ, λαβὼν τὸ αἷμα τῶν μόσχων⁹ καὶ τράγων,¹⁰ μετὰ ὕδατος καὶ ἐρίου¹¹
κοκκίνου¹² καὶ ὕσσωπου,¹³ αὐτό τε τὸ βιβλίον καὶ πάντα τὸν λαὸν
ἐρράντισεν,¹⁴ λέγων, Τοῦτο τὸ αἷμα τῆς διαθήκης ἧς ἐνετείλατο¹⁵ πρὸς 20
ὑμᾶς ὁ θεός. Καὶ τὴν σκηνὴν¹⁶ δὲ καὶ πάντα τὰ σκεύη¹⁷ τῆς λειτουργίας 21
τῷ αἵματι ὁμοίως ἐρράντισεν.¹⁴ Καὶ σχεδὸν¹⁹ ἐν αἵματι πάντα 22
καθαρίζεται κατὰ τὸν νόμον, καὶ χωρὶς αἵματεκχυσίας²⁰ οὐ γίνεται
ἄφεσις.²¹

Ἀνάγκη¹ οὖν τὰ μὲν ὑποδείγματα²² τῶν ἐν τοῖς οὐρανοῖς, τούτοις 23
καθαρίζεσθαι, αὐτὰ δὲ τὰ ἐπουράνια²³ κρείττοσιν²⁴ θυσίαις²⁵ παρὰ
ταύτας. Οὐ γὰρ εἰς χειροποίητα²⁶ ἅγια εἰσῆλθεν ὁ χριστός, ἀντίτυπα²⁷ 24
τῶν ἀληθινῶν,²⁸ ἀλλ' εἰς αὐτὸν τὸν οὐρανόν, νῦν ἐμφανισθῆναι²⁹ τῷ
προσώπῳ τοῦ θεοῦ ὑπὲρ ἡμῶν: οὐδ' ἵνα πολλάκις³⁰ προσφέρῃ ἑαυτόν, 25
ὥσπερ ὁ ἀρχιερεὺς εἰσέρχεται εἰς τὰ ἅγια κατ' ἐνιαυτὸν³¹ ἐν αἵματι

¹ ἀνάγκη, ης, ἡ, necessity, distress. ² διατίθεται, appoint, make. ³ βεβαίος, firm, secure. ⁴ ἐπεὶ, when, since. ⁵ μήποτε, never, lest perchance. ⁶ ἰσχύω, be strong, able. ⁷ ὅθεν, from where, from which. ⁸ ἐγκαίνιζω, renew, inaugurate. ⁹ μόσχος, ου, ὁ, calf. ¹⁰ τράγος, ου, ὁ, male goat. ¹¹ ἔριον, ου, τό, wool. ¹² κόκκινος, scarlet, crimson. ¹³ ὕσσωπος, ου, ὁ, hyssop. ¹⁴ ῥαντίζω, sprinkle, cleanse. ¹⁵ ἐντέλλομαι, command, give orders. ¹⁶ σκηνή, ἡς, ἡ, tent, tabernacle. ¹⁷ σκεῦος, ους, τό, vessel, goods (plural). ¹⁸ λειτουργία, ας, ἡ, service, ministry. ¹⁹ σχεδόν, almost, nearly. ²⁰ αἵματεκχυσία, ας, ἡ, shedding of blood. ²¹ ἄφεσις, εως, ἡ, release, forgiveness. ²² ὑπόδειγμα, τος, τό, copy, example. ²³ ἐπουράνιος, heavenly, celestial. ²⁴ κρείττων, stronger, more excellent. ²⁵ θυσία, ας, ἡ, sacrifice. ²⁶ χειροποίητος, made by hand, done or made with hands. ²⁷ ἀντίτυπος, struck back, corresponding to. ²⁸ ἀληθινός, true, genuine. ²⁹ ἐμφανίζω, manifest, disclose. ³⁰ πολλάκις, often, many times. ³¹ ἐνιαυτός, οὔ, ὁ, year.

ἄλλοτρίῳ:¹ ἐπεὶ² ἔδει αὐτὸν πολλάκις³ παθεῖν ἀπὸ καταβολῆς⁴ κόσμου: 26

νῦν δὲ ἅπαξ⁵ ἐπὶ συντελείᾳ⁶ τῶν αἰώνων εἰς ἀθέτησιν⁷ ἁμαρτίας διὰ τῆς

θυσίας⁸ αὐτοῦ πεφανέρωται. Καὶ καθ' ὅσον ἀπόκειται⁹ τοῖς ἀνθρώποις 27

ἅπαξ⁵ ἀποθανεῖν, μετὰ δὲ τοῦτο κρίσις: οὕτως καὶ ὁ χριστός, ἅπαξ⁵ 28

προσενεχθεὶς εἰς τὸ πολλῶν ἀνενεγκεῖν¹⁰ ἁμαρτίας, ἐκ δευτέρου χωρὶς

ἁμαρτίας ὀφθῆσεται τοῖς αὐτὸν ἀπεκδεχομένοις,¹¹ εἰς σωτηρίαν.

Σκιὰν¹² γὰρ ἔχων ὁ νόμος τῶν μελλόντων ἀγαθῶν, οὐκ αὐτὴν τὴν εἰκόνα¹³ 10

τῶν πραγμάτων,¹⁴ κατ' ἐνιαυτὸν¹⁵ ταῖς αὐταῖς θυσίαις⁸ ἃς προσφέρουσιν

εἰς τὸ διηνεκές,¹⁶ οὐδέποτε¹⁷ δύνανται τοὺς προσερχομένους τελειῶσαι.¹⁸

Ἐπεὶ² οὐκ ἂν ἐπαύσαντο¹⁹ προσφερόμεναι, διὰ τὸ μηδεμίαν ἔχειν ἔτι 2

συνείδησιν ἁμαρτιῶν τοὺς λατρεύοντας,²⁰ ἅπαξ⁵ κεκαθαρμένους; Ἄλλ' 3

ἐν αὐταῖς ἀνάμνησις²² ἁμαρτιῶν κατ' ἐνιαυτόν:¹⁵ ἀδύνατον²³ γὰρ αἷμα 4

ταύρων²⁴ καὶ τράγων²⁵ ἀφαιρεῖν²⁶ ἁμαρτίας. Διὸ εἰσερχόμενος εἰς τὸν 5

κόσμον λέγει, Θυσίαν⁸ καὶ προσφορὰν²⁷ οὐκ ἠθέλησας, σῶμα δὲ

κατηρτίσω²⁸ μοι: ὀλοκαυτώματα²⁹ καὶ περὶ ἁμαρτίας οὐκ εὐδόκησας:³⁰ 6

τότε εἶπον, Ἰδοὺ, ἦκω³¹ – ἐν κεφαλίδι³² βιβλίου γέγραπται περὶ ἐμοῦ –

τοῦ ποιῆσαι, ὁ θεός, τὸ θέλημά σου. Ἀνώτερον³³ λέγων ὅτι Θυσίαν⁸ καὶ 8

¹ ἄλλοτριος, strange, foreign. ² ἐπεὶ, when, since. ³ πολλάκις, often, many times. ⁴ καταβολή, ἥς, ἡ, foundation, depositing. ⁵ ἅπαξ, once, once for all. ⁶ συντέλεια, ας, ἡ, completion, end. ⁷ ἀθέτησις, εως, ἡ, setting aside, annulment. ⁸ θυσία, ας, ἡ, sacrifice. ⁹ ἀπόκειται, be laid up, put away. ¹⁰ ἀναφέρω, bring up, offer. ¹¹ ἀπεκδέχομαι, await eagerly, expect eagerly. ¹² σκιά, ἄς, ἡ, shadow, thick darkness. ¹³ εἰκών, ὄνος, ἡ, image, likeness. ¹⁴ πρᾶγμα, τος, τό, deed, matter. ¹⁵ ἐνιαυτός, οὗ, ὁ, year. ¹⁶ διηνεκής, continuous, perpetual. ¹⁷ οὐδέποτε, never. ¹⁸ τελειῶω, fill, fulfill. ¹⁹ παύω, cause to cease. ²⁰ λατρεύω, serve, worship. ²¹ καθαίρω, make clean, clear. ²² ἀνάμνησις, εως, ἡ, remembrance, reminder. ²³ ἀδύνατος, impossible, unable. ²⁴ ταῦρος, ου, ὁ, bull, ox. ²⁵ τράγος, ου, ὁ, male goat. ²⁶ ἀφαιρέω, take away, smite off. ²⁷ προσφορά, ἄς, ἡ, offering, sacrifice. ²⁸ κατηρτίζω, mend, fit. ²⁹ ὀλοκαύτωμα, τος, τό, whole burnt offering. ³⁰ εὐδοκέω, think it good, be well pleased with. ³¹ ἦκω, I have come, I am present. ³² κεφαλὴς, ἰδος, ἡ, roll of a book, roll. ³³ ἀνώτερον, higher, more honorable place.

προσφορὰν¹ καὶ ὀλοκαυτώματα² καὶ περὶ ἁμαρτίας οὐκ ἠθέλησας, οὐδὲ
 εὐδόκησας³ – αἵτινες κατὰ τὸν νόμον προσφέρονται – τότε εἶρηκεν, ⁹
 Ἰδοὺ, ἤκω⁴ τοῦ ποιῆσαι, ὁ θεός, τὸ θέλημά σου. Ἀναιρεῖ⁵ τὸ πρῶτον, ἵνα
 τὸ δεύτερον στήσῃ. Ἐν ᾧ θελήματι ἡγιασμένοι⁶ ἐσμέν, οἱ διὰ τῆς ¹⁰
 προσφορᾶς¹ τοῦ σώματος Ἰησοῦ χριστοῦ ἐφάπαξ.⁷ Καὶ πᾶς μὲν ἱερεὺς ¹¹
 ἔστηκεν καθ' ἡμέραν λειτουργῶν,⁸ καὶ τὰς αὐτὰς πολλάκις⁹ προσφέρων
 θυσίας,¹⁰ αἵτινες οὐδέποτε¹¹ δύνανται περιελεῖν¹² ἁμαρτίας: αὐτὸς δὲ ¹²
 μίαν ὑπὲρ ἁμαρτιῶν προσενέγκας θυσίαν¹⁰ εἰς τὸ διηνεκές,¹³ ἐκάθισεν ἐν
 δεξιᾷ τοῦ θεοῦ, τὸ λοιπὸν ἐκδεχόμενος¹⁴ ἕως τεθῶσιν οἱ ἐχθροὶ αὐτοῦ ¹³
 ὑποπόδιον¹⁵ τῶν ποδῶν αὐτοῦ. Μιᾷ γὰρ προσφορᾷ¹ τετελείωκεν¹⁶ εἰς τὸ ¹⁴
 διηνεκές¹³ τοὺς ἁγιαζομένους.⁶ Μαρτυρεῖ δὲ ἡμῖν καὶ τὸ πνεῦμα τὸ ¹⁵
 ἅγιον: μετὰ γὰρ τὸ προειρηκέναι,¹⁷ Αὕτη ἡ διαθήκη ἦν διαθήσομαι¹⁸ ¹⁶
 πρὸς αὐτοὺς μετὰ τὰς ἡμέρας ἐκείνας, λέγει κύριος, διδοὺς νόμους μου
 ἐπὶ καρδίας αὐτῶν, καὶ ἐπὶ τῶν διανοιῶν¹⁹ αὐτῶν ἐπιγράψω²⁰ αὐτούς: ¹⁷
 καὶ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν καὶ τῶν ἀνομιῶν²¹ αὐτῶν οὐ μὴ μνησθῶ²² ἔτι. ¹⁸
 Ὅπου δὲ ἄφεσις²³ τούτων, οὐκέτι προσφορὰ¹ περὶ ἁμαρτίας.

¹ προσφορὰ, ἄς, ἡ, offering, sacrifice. ² ὀλοκαύτωμα, τος, τό, whole burnt offering. ³ εὐδοκέω, think it good, be well pleased with. ⁴ ἤκω, I have come, I am present. ⁵ ἀναιρέω, take up, kill. ⁶ ἁγιάζω, make holy, consecrate. ⁷ ἐφάπαξ, once for all, once. ⁸ λειτουργέω, minister, serve. ⁹ πολλάκις, often, many times. ¹⁰ θυσία, ἄς, ἡ, sacrifice. ¹¹ οὐδέποτε, never. ¹² περιαιρέω, cast off, take away. ¹³ διηνεκής, continuous, perpetual. ¹⁴ ἐκδέχομαι, await, expect. ¹⁵ ὑποπόδιον, ου, τό, footstool. ¹⁶ τελειόω, fill, fulfill. ¹⁷ προλέγω, say beforehand, forewarn. ¹⁸ διατίθεμαι, appoint, make. ¹⁹ διάνοια, ἄς, ἡ, mind, understanding. ²⁰ ἐπιγράφω, write upon, inscribe. ²¹ ἀνομία, ἄς, ἡ, lawlessness, iniquity. ²² μνησθῶ, remember, recall. ²³ ἄφεσις, εως, ἡ, release, forgiveness.

Ἔχοντες οὖν, ἀδελφοί, παρρησίαν εἰς τὴν εἴσοδον¹ τῶν ἁγίων ἐν τῷ αἵματι 19
 Ἰησοῦ, ἣν ἐνεκαίνισεν² ἡμῖν ὁδὸν πρόσφατον³ καὶ ζῶσαν, διὰ τοῦ 20
 καταπετάσματος,⁴ τοῦτ' ἔστιν, τῆς σαρκὸς αὐτοῦ, καὶ ἱερέα μέγαν ἐπὶ 21
 τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ, προσερχώμεθα μετὰ ἀληθινῆς⁵ καρδίας ἐν 22
 πληροφορίᾳ⁶ πίστεως, ἔρραντισμένοι⁷ τὰς καρδίας ἀπὸ συνειδήσεως
 πονηρᾶς, καὶ λελουμένοι⁸ τὸ σῶμα ὕδατι καθαρῷ·⁹ κατέχωμεν¹⁰ τὴν 23
 ὁμολογίαν¹¹ τῆς ἐλπίδος ἀκλινῆς,¹² πιστὸς γὰρ ὁ ἐπαγγειλάμενος·¹³ καὶ 24
 κατανοῶμεν¹⁴ ἀλλήλους εἰς παροξυσμὸν¹⁵ ἀγάπης καὶ καλῶν ἔργων, μὴ 25
 ἐγκαταλείποντες¹⁶ τὴν ἐπισυναγωγὴν¹⁷ ἑαυτῶν, καθὼς ἔθος¹⁸ τισίν,
 ἀλλὰ παρακαλοῦντες, καὶ τοσούτῳ¹⁹ μᾶλλον, ὅσῳ βλέπετε ἐγγίζουσιν
 τὴν ἡμέραν.

Ἐκουσίως²⁰ γὰρ ἁμαρτανόντων ἡμῶν μετὰ τὸ λαβεῖν τὴν ἐπίγνωσιν²¹ τῆς 26
 ἀληθείας, οὐκέτι περὶ ἁμαρτιῶν ἀπολείπεται²² θυσία,²³ φοβερὰ²⁴ δέ τις 27
 ἐκδοχὴ²⁵ κρίσεως, καὶ πυρὸς ζῆλος²⁶ ἐσθίειν μέλλοντος τοῦς
 ὑπεναντίους.²⁷ Ἀθετήσας²⁸ τις νόμον Μωϋσέως χωρὶς οἰκτιρμῶν²⁹ ἐπὶ 28
 δυσὶν ἢ τρισὶν μάρτυσιν ἀποθνήσκει· πόσῳ,³⁰ δοκεῖτε, χείρονος³¹ 29
 ἀξιωθήσεται³² τιμωρίας³³ ὁ τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ καταπατήσας,³⁴ καὶ τὸ

¹ εἴσοδος, ου, ἡ, entrance, entering. ² ἐγκαινίζω, renew, inaugurate. ³ πρόσφατος, new, recent. ⁴ καταπέτασμα, τος, τό, curtain or veil, veil. ⁵ ἀληθινός, true, genuine. ⁶ πληροφορία, ας, ἡ, full assurance, certainty. ⁷ ῥαντίζω, sprinkle, cleanse. ⁸ λούω, bathe, wash. ⁹ καθαρός, clean, pure. ¹⁰ κατέχω, hold back, hold fast. ¹¹ ὁμολογία, ας, ἡ, confession, profession. ¹² ἀκλινής, without wavering, unbent. ¹³ ἐπαγγέλλομαι, promise, profess. ¹⁴ κατανοέω, observe, understand. ¹⁵ παροξυσμός, οὔ, ὁ, stimulation, provocation. ¹⁶ ἐγκαταλείπω, leave behind, forsake. ¹⁷ ἐπισυναγωγή, ἡς, ἡ, meeting, assembling. ¹⁸ ἔθος, ους, τό, custom. ¹⁹ τοσούτος, so great, so much. ²⁰ ἐκουσίως, voluntarily, willingly. ²¹ ἐπίγνωσις, εως, ἡ, knowledge, discernment. ²² ἀπολείπω, leave, leave behind. ²³ θυσία, ας, ἡ, sacrifice. ²⁴ φοβερός, fearful, terrible. ²⁵ ἐκδοχή, ἡς, ἡ, expectation, waiting for. ²⁶ ζῆλος, ου, ὁ, zeal, jealousy. ²⁷ ὑπεναντίος, opposed, contrary. ²⁸ ἀθετέω, reject, annul. ²⁹ οἰκτιρμός, οὔ, ὁ, compassion, pity. ³⁰ πόσος, how many? how great? ³¹ χείρων, worse. ³² ἀξιόω, consider worthy. ³³ τιμωρία, ας, ἡ, punishment, penalty. ³⁴ καταπατέω, trample under foot.

αἷμα τῆς διαθήκης κοινὸν¹ ἡγῆσάμενος² ἐν ᾧ ἡγιάσθη,³ καὶ τὸ πνεῦμα
 τῆς χάριτος ἐνυβρίσας;⁴ Οἶδαμεν γὰρ τὸν εἰπόντα, Ἐμοὶ ἐκδίκησις,⁵ 30
 ἐγὼ ἀνταποδώσω,⁶ λέγει κύριος· καὶ πάλιν, κύριος κρινεῖ τὸν λαὸν
 αὐτοῦ. Φοβερόν⁷ τὸ ἐμπεσεῖν⁸ εἰς χεῖρας θεοῦ ζώντος. 31

Ἀναμιμνήσκεσθε⁹ δὲ τὰς πρότερον¹⁰ ἡμέρας, ἐν αἷς φωτισθέντες¹¹ πολλὴν 32
 ἄθλησιν¹² ὑπεμείνατε¹³ παθημάτων· τοῦτο μὲν, ὀνειδισμοῖς¹⁵ τε καὶ 33
 θλίψεσιν θεατριζόμενοι·¹⁶ τοῦτο δέ, κοινωνοί¹⁷ τῶν οὕτως
 ἀναστρεφομένων¹⁸ γεννηθέντες. Καὶ γὰρ τοῖς δεσμοῖς¹⁹ μου 34
 συνεπαθήσατε,²⁰ καὶ τὴν ἀρπαγὴν²¹ τῶν ὑπαρχόντων ὑμῶν μετὰ χαρᾶς
 προσεδέξασθε,²² γινώσκοντες ἔχειν ἑαυτοῖς κρείττονα²³ ὑπαρξιν²⁴ ἐν
 οὐρανοῖς καὶ μένουσαν. Μὴ ἀποβάλητε²⁵ οὖν τὴν παρρησίαν ὑμῶν, 35
 ἥτις ἔχει μισθαποδοσίαν²⁶ μεγάλην. Ὑπομονῆς γὰρ ἔχετε χρεῖαν, ἵνα τὸ 36
 θέλημα τοῦ θεοῦ ποιήσαντες κομίσησθε²⁷ τὴν ἐπαγγελίαν. Ἔτι γὰρ 37
 μικρὸν ὅσον ὅσον, Ὁ ἐρχόμενος ἤξει,²⁸ καὶ οὐ χρονιεῖ.²⁹ Ὁ δὲ δίκαιος ἐκ 38
 πίστεως ζήσεται· καὶ ἐὰν ὑποστείληται,³⁰ οὐκ εὐδοκεῖ³¹ ἡ ψυχὴ μου ἐν
 αὐτῷ. Ἡμεῖς δὲ οὐκ ἐσμέν ὑποστολῆς³² εἰς ἀπώλειαν,³³ ἀλλὰ πίστεως 39
 εἰς περιποίησιν³⁴ ψυχῆς.

¹ κοινός, common, unclean. ² ἡγέομαι, lead, be chief. ³ ἁγιάζω, make holy, consecrate. ⁴ ἐνυβρίζω, insult, outrage. ⁵ ἐκδίκησις, εως, ἡ, vengeance, vindication. ⁶ ἀνταποδίδωμι, recompense, repay. ⁷ φοβερός, fearful, terrible. ⁸ ἐμπίπτω, fall into, fall in. ⁹ ἀναμιμνήσκω, remind, remember. ¹⁰ πρότερον, formerly, before. ¹¹ φωτίζω, give light, enlighten. ¹² ἄθλησις, εως, ἡ, contest, conflict. ¹³ ὑπομένω, tarry, endure. ¹⁴ πάθημα, τος, τό, suffering, passion. ¹⁵ ὀνειδισμός, οὐ, ὁ, reproach, reviling. ¹⁶ θεατριζώ, put to shame, expose publicly. ¹⁷ κοινωνός, οὐ, ὁ, partner, sharer. ¹⁸ ἀναστρέφω, return, live. ¹⁹ δεσμός, οὐ, ὁ, chain, bond. ²⁰ συμπαθέω, sympathize with, have compassion on. ²¹ ἀρπαγή, ἡς, ἡ, plunder, robbery. ²² προσδέχομαι, receive, wait for. ²³ κρείττων, stronger, more excellent. ²⁴ ὑπαρξίς, εως, ἡ, existence, subsistence. ²⁵ ἀποβάλλω, throw away, cast aside. ²⁶ μισθαποδοσία, ας, ἡ, recompense, reward. ²⁷ κομίζω, receive, bring. ²⁸ ἦκω, have come, am present. ²⁹ χρονίζω, spend or take time, delay. ³⁰ ὑποστέλλω, draw back, withdraw. ³¹ εὐδοκέω, think it good, be well pleased with. ³² ὑποστολή, ἡς, ἡ, hesitancy, timidity. ³³ ἀπώλεια, ας, ἡ, destruction, ruin. ³⁴ περιποίησις, εως, ἡ, preservation, acquisition.

Ἔστιν δὲ πίστις ἐλπιζομένων ὑπόστασις,¹ πραγμάτων² ἔλεγχος³ οὐ **11**

βλεπομένων. Ἐν ταύτῃ γὰρ ἐμαρτυρήθησαν οἱ πρεσβύτεροι. Πίστει **2**

νοοῦμεν⁴ κατηρτίσθαι⁵ τοὺς αἰῶνας ῥήματι θεοῦ, εἰς τὸ μὴ ἐκ

φαινομένων τὰ βλεπόμενα γεγονέναι. Πίστει πλείονα θυσίαν⁶ Ἄβελ **4**

παρὰ Κάϊν⁷ προσήνεγκεν τῷ θεῷ, δι' ἧς ἐμαρτυρήθη εἶναι δίκαιος,

μαρτυροῦντος ἐπὶ τοῖς δώροις⁸ αὐτοῦ τοῦ θεοῦ· καὶ δι' αὐτῆς ἀποθανῶν

ἔτι λαλεῖται. Πίστει Ἐνὼχ μετετέθη⁹ τοῦ μὴ ἰδεῖν θάνατον, καὶ οὐχ **5**

εὕρίσκετο, διότι¹⁰ μετέθηκεν⁹ αὐτὸν ὁ θεός· πρὸ γὰρ τῆς μεταθέσεως¹¹

αὐτοῦ μεμαρτύρηται εὐηρεστηκέναι¹² τῷ θεῷ· χωρὶς δὲ πίστεως **6**

ἀδύνατον¹³ εὐαρεσθῆσαι·¹² πιστεῦσαι γὰρ δεῖ τὸν προσερχόμενον τῷ

θεῷ, ὅτι ἔστιν, καὶ τοῖς ἐκζητοῦσιν¹⁴ αὐτὸν μισθαποδότης¹⁵ γίνεται. **7**

Πίστει χρηματισθεῖς¹⁶ Νῶε¹⁷ περὶ τῶν μηδέπω¹⁸ βλεπομένων,

εὐλαβηθεῖς¹⁹ κατεσκεύασεν²⁰ κιβωτὸν²¹ εἰς σωτηρίαν τοῦ οἴκου αὐτοῦ·

δι' ἧς κατέκρινεν²² τὸν κόσμον, καὶ τῆς κατὰ πίστιν δικαιοσύνης

ἐγένετο κληρονόμος.²³ Πίστει καλούμενος Ἀβραὰμ ὑπήκουσεν²⁴ **8**

ἐξελθεῖν εἰς τὸν τόπον ὃν ἤμελλεν λαμβάνειν εἰς κληρονομίαν,²⁵ καὶ

ἐξῆλθεν μὴ ἐπιστάμενος²⁶ ποῦ ἔρχεται. Πίστει παρώκησεν²⁷ εἰς γῆν τῆς **9**

ἐπαγγελίας, ὡς ἀλλοτρίαν,²⁸ ἐν σκηναῖς²⁹ κατοικήσας μετὰ Ἰσαὰκ καὶ

¹ ὑπόστασις, εως, ἡ, substance, confidence. ² πρᾶγμα, τος, τό, deed, matter. ³ ἔλεγχος, ου, ὁ, proof, conviction. ⁴ νοέω, understand, consider. ⁵ καταρτίζω, mend, fit. ⁶ θυσία, ας, ἡ, sacrifice. ⁷ Κάϊν, ὁ, Cain. ⁸ δῶρον, ου, τό, gift, present. ⁹ μετατίθημι, transfer, change. ¹⁰ διότι, because, on this account. ¹¹ μετάρθεσις, εως, ἡ, change, removal. ¹² εὐαρεστέω, be pleasing, pleased. ¹³ ἀδύνατος, impossible, unable. ¹⁴ ἐκζητέω, seek out, inquire. ¹⁵ μισθαποδότης, ου, ὁ, rewarder. ¹⁶ χρηματίζω, instruct, reveal. ¹⁷ Νῶε, ὁ, Noah. ¹⁸ μηδέπω, not yet. ¹⁹ εὐλαβέομαι, reverence, respect. ²⁰ κατασκευάζω, prepare, build. ²¹ κιβωτός, ου, ἡ, wooden box, ark. ²² κατακρίνω, condemn. ²³ κληρονόμος, ου, ὁ, heir, inheritor. ²⁴ ὑπακούω, obey, listen. ²⁵ κληρονομία, ας, ἡ, inheritance. ²⁶ ἐπίσταμαι, understand, know. ²⁷ παροικέω, live a stranger, sojourn. ²⁸ ἀλλότριος, strange, foreign. ²⁹ σκηνή, ἡς, ἡ, tent, tabernacle.

Ἰακώβ, τῶν συγκληρονόμων¹ τῆς ἐπαγγελίας τῆς αὐτῆς· ἐξεδέχετο² γὰρ 10
 τὴν τοὺς θεμελίους³ ἔχουσιν πόλιν, ἥς τεχνίτης⁴ καὶ δημιουργὸς⁵ ὁ
 θεός. Πίστει καὶ αὐτὴ Σάρρα⁶ δύναμιν εἰς καταβολὴν⁷ σπέρματος 11
 ἔλαβεν, καὶ παρὰ καιρὸν ἡλικίας⁸ ἔτεκεν,⁹ ἐπεὶ¹⁰ πιστὸν ἡγήσατο¹¹ τὸν
 ἐπαγγειλάμενον.¹² Διὸ καὶ ἀφ' ἐνὸς ἐγεννήθησαν, καὶ ταῦτα 12
 νενεκρωμένου,¹³ καθὼς τὰ ἄστρα¹⁴ τοῦ οὐρανοῦ τῷ πλήθει, καὶ ὡς ἡ
 ἄμμος¹⁵ ἢ παρὰ τὸ χεῖλος¹⁶ τῆς θαλάσσης ἡ ἀναρίθμητος.¹⁷

Κατὰ πίστιν ἀπέθανον οὗτοι πάντες, μὴ λαβόντες τὰς ἐπαγγελίας, ἀλλὰ 13
 πόρρωθεν¹⁸ αὐτὰς ἰδόντες, καὶ ἀσπασάμενοι, καὶ ὁμολογήσαντες¹⁹ ὅτι
 ξένοι²⁰ καὶ παρεπίδημοί²¹ εἰσιν ἐπὶ τῆς γῆς. Οἱ γὰρ τοιαῦτα λέγοντες 14
 ἐμφανίζουσιν²² ὅτι πατρίδα²³ ἐπιζητοῦσιν.²⁴ Καὶ εἰ μὲν ἐκείνης 15
 ἐμνημόνευον²⁵ ἀφ' ἧς ἐξῆλθον, εἶχον ἂν καιρὸν ἀνακάμψαι.²⁶ Νῦν δὲ 16
 κρείττονος²⁷ ὁρέγονται,²⁸ τοῦτ' ἔστιν, ἐπουρανίου.²⁹ διὸ οὐκ
 ἐπαισχύνεται³⁰ αὐτοὺς ὁ θεός, θεὸς ἐπικαλεῖσθαι αὐτῶν· ἡτοίμασεν γὰρ
 αὐτοῖς πόλιν.

¹ συγκληρονόμος, fellow heir, joint heir. ² ἐκδέχομαι, await, expect. ³ θεμέλιος, ου, ὁ, foundation. ⁴ τεχνίτης, ου, ὁ, craftsman, artisan. ⁵ δημιουργός, οὔ, ὁ, builder, maker. ⁶ Σάρρα, ας, ἡ, Sarah. ⁷ καταβολή, ἡς, ἡ, foundation, depositing. ⁸ ἡλικία, ας, ἡ, maturity, age. ⁹ τίκτω, give birth to, bear. ¹⁰ ἐπεὶ, when, since. ¹¹ ἡγέομαι, lead, be chief. ¹² ἐπαγγέλλομαι, promise, profess. ¹³ νεκρώω, put to death, render weak. ¹⁴ ἄστρον, ου, τό, star. ¹⁵ ἄμμος, ου, ἡ, sand. ¹⁶ χεῖλος, ους, τό, lip, edge. ¹⁷ ἀναρίθμητος, innumerable, uncountable. ¹⁸ πόρρωθεν, from a distance, at a distance. ¹⁹ ὁμολογέω, confess, profess. ²⁰ ξένος, strange, stranger. ²¹ παρεπίδημος, ου, ὁ, sojourning in a strange place. ²² ἐμφανίζω, manifest, disclose. ²³ πατρίς, ἰδος, ἡ, of one's fathers, fatherland. ²⁴ ἐπιζητέω, seek for, seek after. ²⁵ μνημονεύω, remember, make mention of. ²⁶ ἀνακάμπτω, turn back, return. ²⁷ κρείττων, stronger, more excellent. ²⁸ ὁρέγω, stretch forth, long for. ²⁹ ἐπουράνιος, heavenly, celestial. ³⁰ ἐπαισχύνομαι, be ashamed, am ashamed.

Πίστει προσενήνοχεν Ἀβραὰμ τὸν Ἰσαὰκ πειραζόμενος, καὶ τὸν 17
 μονογενῇ¹ προσέφερεν ὁ τὰς ἐπαγγελίας ἀναδεξάμενος,² πρὸς ὃν 18
 ἐλαλήθη, ὅτι Ἐν Ἰσαὰκ κληθήσεται σοι σπέρμα: λογισάμενος ὅτι καὶ 19
 ἐκ νεκρῶν ἐγείρειν δυνατὸς ὁ θεός: ὅθεν³ αὐτὸν καὶ ἐν παραβολῇ
 ἐκομίσατο.⁴ Πίστει περὶ μελλόντων εὐλόγησεν Ἰσαὰκ τὸν Ἰακώβ καὶ 20
 τὸν Ἡσαῦ. Πίστει Ἰακώβ ἀποθνήσκων ἕκαστον τῶν υἱῶν Ἰωσήφ 21
 εὐλόγησεν, καὶ προσεκύνησεν ἐπὶ τὸ ἄκρον⁵ τῆς ῥάβδου⁶ αὐτοῦ. Πίστει 22
 Ἰωσήφ τελευτῶν⁷ περὶ τῆς ἐξόδου⁸ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἐμνημόνευσεν,⁹
 καὶ περὶ τῶν ὀστέων¹⁰ αὐτοῦ ἐνετείλατο.¹¹ Πίστει Μωϋσῆς γεννηθεὶς 23
 ἐκρύβη¹² τρίμηνον¹³ ὑπὸ τῶν πατέρων αὐτοῦ, διότι¹⁴ εἶδον ἀστεῖον¹⁵ τὸ
 παιδίον: καὶ οὐκ ἐφοβήθησαν τὸ διάταγμα¹⁶ τοῦ βασιλέως. Πίστει 24
 Μωϋσῆς μέγας γενόμενος ἡρνήσατο λέγεσθαι υἱὸς θυγατρὸς¹⁷ Φαραώ,¹⁸
 μᾶλλον ἐλόμενος¹⁹ συγκακουχεῖσθαι²⁰ τῷ λαῷ τοῦ θεοῦ ἢ πρόσκαιρον²¹ 25
 ἔχειν ἀμαρτίας ἀπόλαυσιν:²² μείζονα πλοῦτον²³ ἡγησάμενος²⁴ τῶν 26
 Αἰγύπτου²⁵ θησαυρῶν²⁶ τὸν ὀνειδισμόν²⁷ τοῦ χριστοῦ: ἀπέβλεπεν²⁸ γὰρ
 εἰς τὴν μισθαποδοσίαν.²⁹ Πίστει κατέλιπεν³⁰ Αἴγυπτον,²⁵ μὴ φοβηθεὶς 27
 τὸν θυμὸν³¹ τοῦ βασιλέως: τὸν γὰρ ἀόρατον³² ὡς ὁρῶν ἐκατέρησεν.³³ 28

¹ μονογενής, only begotten, only. ² ἀναδέχομαι, undertake, receive. ³ ὅθεν, from where, from which. ⁴ κομίζω, receive, bring. ⁵ ἄκρον, οὐ, τό, high point, boundary. ⁶ ῥάβδος, οὐ, ἡ, staff, rod. ⁷ τελευτάω, die, end. ⁸ ἐξόδος, οὐ, ἡ, departure, exodus. ⁹ μνημονεύω, remember, make mention of. ¹⁰ ὀστέον, τό, bone. ¹¹ ἐντέλλομαι, command, give orders. ¹² κρύπτω, conceal, hide. ¹³ τρίμηνος, of three months, lasting three months. ¹⁴ διότι, because, on this account. ¹⁵ ἀστεῖος, handsome, well-bred. ¹⁶ διάταγμα, τος, τό, edict, command. ¹⁷ θυγάτηρ, τρος, ἡ, daughter. ¹⁸ Φαραώ, ὁ, Pharaoh. ¹⁹ αἰρέω, choose, prefer. ²⁰ συγκακουχέω, suffer ill-treatment with. ²¹ πρόσκαιρος, temporary, passing. ²² ἀπόλαυσις, εως, ἡ, enjoyment. ²³ πλοῦτος, οὐ, ὁ, wealth, riches. ²⁴ ἡγέομαι, lead, be chief. ²⁵ Αἴγυπτος, οὐ, ἡ, Egypt. ²⁶ θησαυρός, οὐ, ὁ, storehouse, treasure. ²⁷ ὀνειδισμός, οὐ, ὁ, reproach, reviling. ²⁸ ἀποβλέπω, look, pay attention. ²⁹ μισθαποδοσία, ας, ἡ, recompense, reward. ³⁰ καταλείπω, leave, leave behind. ³¹ θυμός, οὐ, ὁ, wrath, outburst of passion. ³² ἀόρατος, invisible, unseen. ³³ καρτερέω, be steadfast, endure.

Πίστει πεποίηκεν τὸ Πάσχα¹ καὶ τὴν πρόσχυσιν² τοῦ αἵματος, ἵνα μὴ ὁ
 ὀλοθρεύων³ τὰ πρωτότοκα⁴ θίγῃ⁵ αὐτῶν. Πίστει διέβησαν⁶ τὴν 29
 Ἑρυθρὰν⁷ θάλασσαν ὡς διὰ ξηρᾶς·⁸ ἥς πείραν⁹ λαβόντες οἱ Αἰγύπτιοι¹⁰
 κατεπόθησαν.¹¹ Πίστει τὰ τεῖχη¹² Ἱερικῶ ἔπεσεν, κυκλωθέντα¹³ ἐπὶ 30
 ἑπτὰ ἡμέρας. Πίστει Ῥαὰβ ἡ πόρνη¹⁴ οὐ συναπώλετο¹⁵ τοῖς 31
 ἀπειθήσασιν,¹⁶ δεξαμένη τοὺς κατασκόπους¹⁷ μετ' εἰρήνης. Καὶ τί ἔτι 32
 λέγω; Ἐπιλείψει¹⁸ γάρ με διηγούμενον¹⁹ ὁ χρόνος περὶ Γεδεών,²⁰ Βαράκ²¹
 τε καὶ Σαμψὼν καὶ Ἰεφθά,²² Δαυὶδ τε καὶ Σαμουὴλ καὶ τῶν
 προφητῶν· οἱ διὰ πίστεως κατηγωνίσαντο²³ βασιλείας, εἰργάσαντο 33
 δικαιοσύνην, ἐπέτυχον²⁴ ἐπαγγελιῶν, ἔφραξαν²⁵ στόματα λεόντων,²⁶ 34
 ἔσβεσαν²⁷ δύναμιν πυρός, ἔφυγον²⁸ στόματα μαχαίρας,²⁹
 ἐνεδυναμώθησαν³⁰ ἀπὸ ἀσθενείας,³¹ ἐγενήθησαν ἰσχυροὶ³² ἐν πολέμῳ,³³
 παρεμβολὰς³⁴ ἔκλιναν³⁵ ἀλλοτρίων.³⁶ Ἔλαβον γυναῖκες ἐξ ἀναστάσεως 35
 τοὺς νεκροὺς αὐτῶν· ἄλλοι δὲ ἐτυμπανίσθησαν,³⁷ οὐ προσδεξάμενοι³⁸
 τὴν ἀπολύτρωσιν,³⁹ ἵνα κρείττονος⁴⁰ ἀναστάσεως τύχωσιν·⁴¹ ἕτεροι δὲ 36
 ἐμπαιγμῶν⁴² καὶ μαστίγων⁴³ πείραν⁹ ἔλαβον, ἔτι δὲ δεσμῶν⁴⁴ καὶ

¹ πάσχα, τό, passover, passover feast. ² πρόσχυσις, εως, ἡ, pouring, sprinkling. ³ ὀλοθρεύω, destroy, ruin. ⁴ πρωτότοκος, first-born. ⁵ θιγγάνω, touch, handle. ⁶ διαβαίνω, go through, cross. ⁷ ἐρυθρός, red. ⁸ ξηρός, dry, withered. ⁹ πείρα, ας, ἡ, attempt, trial. ¹⁰ Αἰγύπτιος, Egyptian. ¹¹ καταπίνω, drink down, swallow. ¹² τεῖχος, οὗς, τό, wall. ¹³ κυκλώω, encircle, surround. ¹⁴ πόρνη, ης, ἡ, prostitute. ¹⁵ συναπόλλυμι, destroy with, perish along with. ¹⁶ ἀπειθέω, disbelieve, disobey. ¹⁷ κατάσκοπος, ου, ὁ, spy. ¹⁸ ἐπιλείπω, fail, fall short. ¹⁹ διηγέομαι, relate fully, relate in full. ²⁰ Γεδεών, ὁ, Gideon. ²¹ Βαράκ, ὁ, Barak. ²² Ἰεφθά, ὁ, Jephthah. ²³ καταγωνίζομαι, conquer, defeat. ²⁴ ἐπιτυγχάνω, obtain, attain. ²⁵ φράσσω, stop, shut. ²⁶ λέων, οντος, ὁ, lion. ²⁷ σβέννυμι, quench, extinguish. ²⁸ φεύγω, flee, escape. ²⁹ μάχαιρα, ης, ἡ, sword. ³⁰ ἐνδυναμώω, strengthen, empower. ³¹ ἀσθένεια, ας, ἡ, weakness, sickness. ³² ἰσχυρός, strong, mighty. ³³ πόλεμος, ου, ὁ, war, battle. ³⁴ παρεμβολή, ης, ἡ, camp, army. ³⁵ κλίνω, cause to bend, bow. ³⁶ ἀλλότριος, strange, foreign. ³⁷ τυμπανίζω, torment, torture. ³⁸ προσδέχομαι, receive, wait for. ³⁹ ἀπολύτρωσις, εως, ἡ, redemption, deliverance. ⁴⁰ κρείττων, stronger, more excellent. ⁴¹ τυγχάνω, obtain, happen. ⁴² ἐμπαιγμός, οῦ, ὁ, scorn, mocking. ⁴³ μαστιγῆ, ιγος, ἡ, whip, scourge. ⁴⁴ δεσμός, οῦ, ὁ, chain, bond.

φυλακῆς· ἐλιθάσθησαν,¹ ἐπρίσθησαν,² ἐπειράσθησαν, ἐν φόνῳ³ 37
 μαχαίρας⁴ ἀπέθανον· περιῆλθον⁵ ἐν μηλωταῖς,⁶ ἐν αἰγείοις⁷ δέρμασιν,⁸
 ὑστερούμενοι,⁹ θλιβόμενοι,¹⁰ κακουχούμενοι¹¹ – ὧν οὐκ ἦν ἄξιος ὁ 38
 κόσμος – ἐν ἐρημίαις¹² πλανώμενοι καὶ ὄρεσιν καὶ σπηλαίοις¹³ καὶ ταῖς
 ὁπαῖς¹⁴ τῆς γῆς. Καὶ οὗτοι πάντες, μαρτυρηθέντες διὰ τῆς πίστεως, οὐκ 39
 ἐκομίσαντο¹⁵ τὴν ἐπαγγελίαν, τοῦ θεοῦ περὶ ἡμῶν κρεῖττον¹⁶ τι 40
 προβλεψαμένου,¹⁷ ἵνα μὴ χωρὶς ἡμῶν τελειωθῶσιν.¹⁸

Τοιγαροῦν¹⁹ καὶ ἡμεῖς, τοσοῦτον²⁰ ἔχοντες περικείμενον²¹ ἡμῖν νέφος²² 12
 μαρτύρων, ὄγκον²³ ἀποθέμενοι²⁴ πάντα καὶ τὴν εὐπερίστατον²⁵
 ἁμαρτίαν, δι' ὑπομονῆς τρέχωμεν²⁶ τὸν προκείμενον²⁷ ἡμῖν ἀγῶνα,²⁸ 2
 ἀφορῶντες²⁹ εἰς τὸν τῆς πίστεως ἀρχηγὸν³⁰ καὶ τελειωτὴν³¹ Ἰησοῦν, ὃς,
 ἀντὶ³² τῆς προκειμένης²⁷ αὐτῷ χαρᾶς, ὑπέμεινεν³³ σταυρόν,³⁴ αἰσχύνης³⁵
 καταφρονήσας,³⁶ ἐν δεξιᾷ τε τοῦ θρόνου τοῦ θεοῦ κεκάθικεν. 3
 Ἀναλογίσασθε³⁷ γὰρ τὸν τοιαύτην ὑπομεμενηκότα³³ ὑπὸ τῶν
 ἁμαρτωλῶν εἰς αὐτὸν ἀντιλογίαν,³⁸ ἵνα μὴ κάμητε³⁹ ταῖς ψυχαῖς ὑμῶν
 ἐκλυόμενοι.⁴⁰ Οὐπω⁴¹ μέχρι⁴² αἵματος ἀντικατέστητε⁴³ πρὸς τὴν 4

¹ λιθάζω, throw stones, stone. ² πρίζω, saw (in two), saw. ³ φόνος, ου, ό, murder, slaughter. ⁴ μάχαιρα, ης, ή, sword. ⁵ περιέρχομαι, go about, go around. ⁶ μηλωτή, ης, ή, sheepskin. ⁷ αἴγιος, of a goat. ⁸ δέρμα, τος, τό, skin, hide. ⁹ ὑστερέω, lack, need. ¹⁰ θλίβω, press, oppress. ¹¹ κακουχέω, treat evilly. ¹² ἐρημία, ας, ή, wilderness, desert. ¹³ σπήλαιον, ου, τό, cave, den. ¹⁴ ὁπή, ης, ή, opening, hole. ¹⁵ κομίζω, receive, bring. ¹⁶ κρείττων, stronger, more excellent. ¹⁷ προβλέπομαι, foresee, provide. ¹⁸ τελειόω, fill, fulfill. ¹⁹ τοιγαροῦν, consequently, therefore. ²⁰ τοσοῦτος, so great, so much. ²¹ περικείμεναι, be around, surround. ²² νέφος, ους, τό, cloud, multitude. ²³ ὄγκος, ου, ό, bulk, encumbrance. ²⁴ ἀποτίθηναι, put off, lay aside. ²⁵ εὐπερίστατος, easily ensnaring, easily entangling. ²⁶ τρέχω, run, exercise myself. ²⁷ πρόκειμαι, be set before, be exhibited. ²⁸ ἀγών, ὄνος, ό, struggle, fight. ²⁹ ἀφοράω, fix one's eyes, see. ³⁰ ἀρχηγός, ου, ό, founder, leader. ³¹ τελειωτής, ου, ό, perfecter, completer. ³² ἀντί, instead of, in place of. ³³ ὑπομένω, tarry, endure. ³⁴ σταυρός, ου, ό, cross. ³⁵ αἰσχύνη, ης, ή, shame. ³⁶ καταφρονέω, think little of, despise. ³⁷ ἀναλογίζομαι, consider, think upon. ³⁸ ἀντιλογία, ας, ή, dispute, contradiction. ³⁹ κάμνω, be weary, ill. ⁴⁰ ἐκλύω, am unstrung, become weak. ⁴¹ οὐπω, not yet. ⁴² μέχρι, until, as far as (gen). ⁴³ ἀντικαθίστημι, oppose, resist.

ἁμαρτίαν ἀνταγωνιζόμενοι·¹ καὶ ἐκλέλησθε² τῆς παρακλήσεως,³ ἥτις 5
 ὑμῖν ὡς υἱοῖς διαλέγεται,⁴ Ὡς μου, μὴ ὀλιγώρει⁵ παιδείας⁶ κυρίου, μηδὲ
 ἐκλύου⁷ ὑπ' αὐτοῦ ἐλεγχόμενος·⁸ ὃν γὰρ ἀγαπᾷ κύριος παιδεύει·⁹ 6
 μαστιγοῖ¹⁰ δὲ πάντα υἱὸν ὃν παραδέχεται.¹¹ Εἰς παιδείαν⁶ ὑπομένετε,¹² 7
 ὡς υἱοῖς ὑμῖν προσφέρεται ὁ θεός· τίς γὰρ ἐστιν υἱὸς ὃν οὐ παιδεύει⁹
 πατήρ; Εἰ δὲ χωρὶς ἐστε παιδείας,⁶ ἥς μέτοχοι¹³ γεγονάσιν πάντες, ἄρα 8
 νόθοι¹⁴ ἐστὲ καὶ οὐχ υἱοί. Εἴτα¹⁵ τοὺς μὲν τῆς σαρκὸς ἡμῶν πατέρας 9
 εἶχομεν παιδευτάς,¹⁶ καὶ ἐνετρεπόμεθα·¹⁷ οὐ πολλῶ μᾶλλον
 ὑποταγησόμεθα τῷ πατρὶ τῶν πνευμάτων, καὶ ζήσομεν; Οἱ μὲν γὰρ 10
 πρὸς ὀλίγας ἡμέρας κατὰ τὸ δοκοῦν αὐτοῖς ἐπαιδεύον·⁹ ὁ δὲ ἐπὶ τὸ
 συμφέρον,¹⁸ εἰς τὸ μεταλαβεῖν¹⁹ τῆς ἀγιότητος²⁰ αὐτοῦ. Πᾶσα δὲ 11
 παιδεία⁶ πρὸς μὲν τὸ παρὸν²¹ οὐ δοκεῖ χαρᾶς εἶναι, ἀλλὰ λύπης·²²
 ὕστερον²³ δὲ καρπὸν εἰρηνικὸν²⁴ τοῖς δι' αὐτῆς γεγυμνασμένοις²⁵
 ἀποδίδωσιν δικαιοσύνης. Διὸ τὰς παρειμένας²⁶ χεῖρας καὶ τὰ 12
 παραλελυμένα²⁷ γόνατα²⁸ ἀνορθώσατε·²⁹ καὶ τροχιάς³⁰ ὀρθὰς³¹ ποιήσατε 13
 τοῖς ποσὶν ὑμῶν, ἵνα μὴ τὸ χωλὸν³² ἐκτραπῇ,³³ ἰαθῇ³⁴ δὲ μᾶλλον.

¹ ἀνταγωνίζομαι, struggle, strive. ² ἐκλανθάνομαι, forget (altogether), forget entirely. ³ παράκλησις, εὐα, ἡ, exhortation, consolation. ⁴ διαλέγομαι, dispute, reason. ⁵ ὀλιγώρῃ, regard lightly, despise. ⁶ παιδεία, ας, ἡ, training, discipline. ⁷ ἐκλύω, am unstrung, become weak. ⁸ ἐλέγχω, convict, reprove. ⁹ παιδεύω, teach, educate. ¹⁰ μαστιγώω, whip, lash. ¹¹ παραδέχομαι, receive, accept. ¹² ὑπομένω, tarry, endure. ¹³ μέτοχος, ου, ὁ, partaker, partner. ¹⁴ νόθος, illegitimate child, illegitimate. ¹⁵ εἴτα, then, thereafter. ¹⁶ παιδευτής, οὔ, ὁ, instructor, one who disciplines. ¹⁷ ἐντρέπω, turn about, reverence. ¹⁸ συμφέρω, bring together, it is profitable. ¹⁹ μεταλαμβάνω, partake of, share. ²⁰ ἀγιότης, ητος, ἡ, holiness. ²¹ παρίμι, be present, have arrived. ²² λύπη, ης, ἡ, pain, grief. ²³ ὕστερον, lastly, afterward. ²⁴ εἰρηνικός, peaceable, peaceful. ²⁵ γυμνάζω, train, undergo discipline. ²⁶ παρήμι, neglect, weaken. ²⁷ παραλύω, relax, enfeeble. ²⁸ γόνυ, ατος, τό, knee. ²⁹ ἀνορθώω, restore, strengthen. ³⁰ τροχία, ας, ἡ, wheel-track, path. ³¹ ὀρθός, straight, upright. ³² χωλός, lame, deprived of a foot. ³³ ἐκτρέπω, turn aside, wander. ³⁴ ἰάομαι, heal.

Εἰρήνην διώκετε μετὰ πάντων, καὶ τὸν ἁγιασμόν,¹ οὗ χωρὶς οὐδεὶς ὄψεται 14

τὸν κύριον: ἐπισκοποῦντες² μή τις ὑστερῶν³ ἀπὸ τῆς χάριτος τοῦ θεοῦ: 15

μή τις ρίζα⁴ πικρίας⁵ ἄνω⁶ φύουσα⁷ ἐνοχλῇ,⁸ καὶ διὰ ταύτης μιανθῶσιν⁹

πολλοί: μή τις πόρνος,¹⁰ ἢ βέβηλος,¹¹ ὡς Ἡσαῦ, ὃς ἀντὶ¹² βρώσεως¹³ 16

μιάς ἀπέδοτο τὰ πρωτοτόκια¹⁴ αὐτοῦ. Ἰστε γὰρ ὅτι καὶ μετέπειτα,¹⁵ 17

θέλων κληρονομήσαι¹⁶ τὴν εὐλογίαν,¹⁷ ἀπεδοκιμάσθη: ¹⁸μετανοίας¹⁹ γὰρ

τόπον οὐχ εὔρεν, καίπερ²⁰ μετὰ δακρύων²¹ ἐκζητήσας²² αὐτήν.

Οὐ γὰρ προσεληλύθατε ψηλαφωμένῳ²³ ὄρει, καὶ κεκαυμένῳ²⁴ πυρί, καὶ 18

γνόφῳ,²⁵ καὶ σκότῳ, καὶ θυέλλῃ,²⁶ καὶ σάλπιγγος²⁷ ἤχῳ,²⁸ καὶ φωνῇ 19

ῥημάτων, ἧς οἱ ἀκούσαντες παρητήσαντο²⁹ μὴ προστεθῆναι³⁰ αὐτοῖς

λόγον: οὐκ ἔφερον γὰρ τὸ διαστελλόμενον,³¹ Καὶ³² θηρίον θίγῃ³³ τοῦ 20

ὄρους, λιθοβοληθήσεται: ³⁴καί, οὕτως φοβερόν³⁵ ἦν τὸ φανταζόμενον,³⁶ 21

Μωϋσῆς εἶπεν, Ἐκφοβός³⁷ εἰμι καὶ ἔντρομος.³⁸ Ἀλλὰ προσεληλύθατε 22

Σιών ὄρει, καὶ πόλει θεοῦ ζώντος, Ἱερουσαλὴμ ἐπουρανίῳ,³⁹ καὶ

μυριάσιν⁴⁰ ἀγγέλων, πανηγύρει⁴¹ καὶ ἐκκλησίᾳ πρωτοτόκων⁴² ἐν 23

οὐρανοῖς ἀπογεγραμμένων,⁴³ καὶ κριτῇ⁴⁴ θεῷ πάντων, καὶ πνεύμασιν

¹ ἁγιασμός, οὗ, ὁ, consecration, holiness. ² ἐπισκοπέω, look upon, oversee. ³ ὑστερέω, lack, need. ⁴ ρίζα, ἡς, ἡ, root, that which grows from the root. ⁵ πικρία, ας, ἡ, bitterness. ⁶ ἄνω, up, above. ⁷ φύω, grow up, spring up. ⁸ ἐνοχλέω, trouble, annoy. ⁹ μιάινω, stain, defile. ¹⁰ πόρνος, ου, ὁ, fornicator, immoral person. ¹¹ βέβηλος, worldly, profane. ¹² ἀντί, instead of, in place of. ¹³ βρώσις, εως, ἡ, eating, food. ¹⁴ πρωτοτόκια, ων, τό, birthright. ¹⁵ μετέπειτα, afterwards. ¹⁶ κληρονομέω, inherit, obtain. ¹⁷ εὐλογία, ας, ἡ, blessing, adulation. ¹⁸ ἀποδοκιμάζω, reject, reject after testing. ¹⁹ μετάνοια, ας, ἡ, repentance, change of mind. ²⁰ καίπερ, although. ²¹ δάκρυον, ου, τό, teardrop, a tear. ²² ἐκζητέω, seek out, inquire. ²³ ψηλαφάω, touch, handle. ²⁴ καίω, burn, ignite. ²⁵ γνόφος, ου, ὁ, darkness, gloom. ²⁶ θυέλλα, ἡς, ἡ, storm, whirlwind. ²⁷ σάλπιγξ, ιγγος, ἡ, trumpet. ²⁸ ἦχος, ους, ὁ, noise, sound. ²⁹ παραιτέομαι, make excuse, refuse. ³⁰ προστίθῃμι, add, add to. ³¹ διαστέλλομαι, set apart, fig. to distinguish. ³² καὶ, and if, even if. ³³ θιγγάνω, touch, handle. ³⁴ λιθοβολέω, pelt with stones, stone. ³⁵ φοβερός, fearful, terrible. ³⁶ φαντάζω, cause to appear. ³⁷ ἐκφοβός, terrified, greatly terrified. ³⁸ ἐντρομος, terrified, trembling. ³⁹ ἐπουράνιος, heavenly, celestial. ⁴⁰ μυριάς, ἄδος, ἡ, ten thousand, myriad. ⁴¹ πανήγυρις, εως, ἡ, festive gathering, festival assembly. ⁴² πρωτότοκος, first-born. ⁴³ ἀπογράφω, register, enroll. ⁴⁴ κριτής, ου, ὁ, judge.

δικαίων τετελειωμένων,¹ καὶ διαθήκης νέας² μεσίτη³ Ἰησοῦ, καὶ αἵματι 24
 ῥαντισμοῦ⁴ κρεῖττον⁵ λαλοῦντι παρὰ τὸν Ἀβελ. Βλέπετε μὴ 25
 παραιτήσησθε⁶ τὸν λαλοῦντα. Εἰ γὰρ ἐκεῖνοι οὐκ ἔφυγον,⁷ τὸν ἐπὶ γῆς
 παραιτησάμενοι⁶ χρηματίζοντα,⁸ πολλῷ μᾶλλον ἡμεῖς οἱ τὸν ἀπ’
 οὐρανῶν ἀποστρεφόμενοι:⁹ οὗ ἡ φωνὴ τὴν γῆν ἐσάλευσεν¹⁰ τότε, νῦν δὲ 26
 ἐπήγγελται,¹¹ λέγων, Ἔτι ἅπαξ¹² ἐγὼ σείω¹³ οὐ μόνον τὴν γῆν, ἀλλὰ καὶ
 τὸν οὐρανόν. Τὸ δέ, Ἔτι ἅπαξ,¹² δηλοῖ¹⁴ τῶν σαλευομένων¹⁰ τὴν 27
 μετάθεσιν,¹⁵ ὡς πεπονημένων, ἵνα μείνη τὰ μὴ σαλευόμενα.¹⁰ Διὸ 28
 βασιλείαν ἀσάλευτον¹⁶ παραλαμβάνοντες, ἔχωμεν χάριν, δι’ ἧς
 λατρεύομεν¹⁷ εὐαρέστως¹⁸ τῷ θεῷ μετὰ αἰδοῦς¹⁹ καὶ εὐλαβείας:²⁰ καὶ γὰρ 29
 ὁ θεὸς ἡμῶν πῦρ καταναλίσκον.²¹

Ἡ φιλαδελφία²² μενέτω. Τῆς φιλοξενίας²³ μὴ ἐπιλανθάνεσθε:²⁴ διὰ ταύτης 13
 γὰρ ἔλαθόν²⁵ τινες ξενίσαντες²⁶ ἀγγέλους. Μιμνήσκεσθε²⁷ τῶν δεσμίων, 3
 ὡς συνδεδεμένοι:²⁹ τῶν κακουχομένων,³⁰ ὡς καὶ αὐτοὶ ὄντες ἐν σώματι.
 Τίμιος³¹ ὁ γάμος³² ἐν πᾶσιν, καὶ ἡ κοίτη³³ ἀμίαντος:³⁴ πόρνους³⁵ δὲ καὶ 4
 μοιχοὺς³⁶ κρινεῖ ὁ θεός. Ἀφιλάργυρος³⁷ ὁ τρόπος,³⁸ ἀρκοῦμενοι³⁹ τοῖς 5

¹ τελειόω, fill, fulfill. ² νέος, new, young. ³ μεσίτης, ου, ὁ, mediator, go-between. ⁴ ῥαντισμός, οὔ, ὁ, sprinkling, purification. ⁵ κρεῖττων, stronger, more excellent. ⁶ παραιτέομαι, make excuse, refuse. ⁷ φεύγω, flee, escape. ⁸ χρηματίζω, instruct, reveal. ⁹ ἀποστρέφω, turn away, turn back. ¹⁰ σαλεύω, shake, excite. ¹¹ ἐπαγγέλλομαι, promise, profess. ¹² ἅπαξ, once, once for all. ¹³ σείω, shake. ¹⁴ δηλόω, show, make clear. ¹⁵ μετάθεσις, εως, ἡ, change, removal. ¹⁶ ἀσάλευτος, immovable, unshakable. ¹⁷ λατρεύω, serve, worship. ¹⁸ εὐαρέστως, acceptably. ¹⁹ αἰδώς, οὐς, ἡ, modesty, shame. ²⁰ εὐλάβεια, ας, ἡ, awe, reverence. ²¹ καταναλίσκω, consume, consume utterly. ²² φιλαδελφία, ας, ἡ, love of brothers, brotherly love. ²³ φιλοξενία, ας, ἡ, hospitality. ²⁴ ἐπιλανθάνομαι, forget, neglect. ²⁵ λανθάνω, escape notice, am hidden. ²⁶ ξενίζω, entertain (a stranger), startle. ²⁷ μιμνήσκομαι, remember, recall. ²⁸ δέσμιος, ου, ὁ, prisoner, one bound. ²⁹ συνδέω, bind together. ³⁰ κακουχέω, treat evilly. ³¹ τίμιος, precious, honorable. ³² γάμος, ου, ὁ, marriage, wedding. ³³ κοίτη, ης, ἡ, bed, sexual promiscuity. ³⁴ ἀμίαντος, undefiled, untainted. ³⁵ πόρνος, ου, ὁ, fornicator, immoral person. ³⁶ μοιχός, οὔ, ὁ, adulterer. ³⁷ ἀφιλάργυρος, free from the love of money. ³⁸ τρόπος, ου, ὁ, manner, way. ³⁹ ἀρκέω, assist, suffice.

παροῦσιν·¹ αὐτὸς γὰρ εἶρηκεν, Οὐ μὴ σε ἀνῶ,² οὐδ' οὐ μὴ σε
ἐγκαταλείπω.³ Ὡστε θαρροῦντας⁴ ἡμᾶς λέγειν, Κύριος ἐμοὶ βοηθός,⁵ 6
καὶ οὐ φοβηθήσομαι τί ποιήσῃ μοι ἄνθρωπος.

Μνημονεύετε⁶ τῶν ἡγουμένων⁷ ὑμῶν, οἵτινες ἐλάλησαν ὑμῖν τὸν λόγον 7
τοῦ θεοῦ· ὧν ἀναθεωροῦντες⁸ τὴν ἑκβασιν⁹ τῆς ἀναστροφῆς,¹⁰ μιμεῖσθε
τὴν πίστιν. Ἰησοῦς χριστὸς χθὲς¹² καὶ σήμερον ὁ αὐτός, καὶ εἰς τοὺς 8
αἰῶνας. Διδαχαῖς ποικίλαις¹³ καὶ ξέναις¹⁴ μὴ παραφέρεσθε·¹⁵ καλὸν γὰρ 9
χάριτι βεβαιοῦσθαι¹⁶ τὴν καρδίαν, οὐ βρώμασιν,¹⁷ ἐν οἷς οὐκ
ὠφελήθησαν¹⁸ οἱ περιπατήσαντες. Ἐχομεν θυσιαστήριον,¹⁹ ἐξ οὗ φαγεῖν 10
οὐκ ἔχουσιν ἐξουσίαν οἱ τῇ σκηνῇ²⁰ λατρεύοντες.²¹ Ὡν γὰρ εἰσφέρεται²² 11
ζώων²³ τὸ αἷμα περὶ ἁμαρτίας εἰς τὰ ἅγια διὰ τοῦ ἀρχιερέως, τούτων τὰ
σώματα κατακαίεται²⁴ ἔξω τῆς παρεμβολῆς.²⁵ Διὸ καὶ Ἰησοῦς, ἵνα 12
ἀγιάσῃ²⁶ διὰ τοῦ ἰδίου αἵματος τὸν λαόν, ἔξω τῆς πύλης²⁷ ἔπαθεν. 13
Τοίνυν²⁸ ἐξερχώμεθα πρὸς αὐτὸν ἔξω τῆς παρεμβολῆς,²⁵ τὸν ὀνειδισμόν
αὐτοῦ φέροντες. Οὐ γὰρ ἔχομεν ὧδε μένουσαν πόλιν, ἀλλὰ τὴν 14
μέλλουσιν ἐπιζητοῦμεν.³⁰ Δι' αὐτοῦ οὖν ἀναφέρωμεν³¹ θυσίαν³² 15
αἰνέσεως³³ διὰ παντὸς τῷ θεῷ, τοῦτ' ἔστιν, καρπὸν χειλέων³⁴

¹ παρίεμι, be present, have arrived. ² ἀνίημι, give up, loosen. ³ ἐγκαταλείπω, leave behind, forsake. ⁴ θαρρέω, of good courage, have confidence. ⁵ βοηθός, οὐ, ὁ, helping, helper. ⁶ μνημονεύω, remember, make mention of. ⁷ ἡγέομαι, lead, be chief. ⁸ ἀναθεωρέω, observe carefully, examine. ⁹ ἑκβασις, εως, ἡ, outcome, way out. ¹⁰ ἀναστροφή, ἡς, ἡ, conduct, behavior. ¹¹ μιμέομαι, imitate, emulate. ¹² χθὲς, yesterday. ¹³ ποικίλος, varied, manifold. ¹⁴ ξένος, strange, stranger. ¹⁵ παραφέρω, carry away, remove. ¹⁶ βεβαιόω, confirm, secure. ¹⁷ βρῶμα, τος, τό, food, food of any kind. ¹⁸ ὠφελέω, profit, help. ¹⁹ θυσιαστήριον, ου, τό, altar. ²⁰ σκηνή, ἡς, ἡ, tent, tabernacle. ²¹ λατρεύω, serve, worship. ²² εἰσφέρω, carry inward, bring in. ²³ ζῶον, ου, τό, living creature, animal. ²⁴ κατακαίω, burn up, consume entirely. ²⁵ παρεμβολή, ἡς, ἡ, camp, army. ²⁶ ἀγιάζω, make holy, consecrate. ²⁷ πύλη, ἡς, ἡ, gate, porch. ²⁸ τοίνυν, accordingly, therefore. ²⁹ ὀνειδισμός, οὐ, ὁ, reproach, reviling. ³⁰ ἐπιζητέω, seek for, seek after. ³¹ ἀναφέρω, bring up, offer. ³² θυσία, ας, ἡ, sacrifice. ³³ αἰνέσις, εως, ἡ, praise. ³⁴ χεῖλος, ους, τό, lip, edge.

ὁμολογούντων¹ τῷ ὀνόματι αὐτοῦ. Τῆς δὲ εὐποιΐας² καὶ κοινωνίας³ μὴ 16

ἐπιλανθάνεσθε·⁴ τοιαύταις γὰρ θυσίαις⁵ εὐαρεστεῖται⁶ ὁ θεός. Πείθεσθε 17

τοῖς ἡγουμένοις⁷ ὑμῶν, καὶ ὑπέικετε·⁸ αὐτοὶ γὰρ ἀγρυπνοῦσιν⁹ ὑπὲρ

τῶν ψυχῶν ὑμῶν, ὡς λόγον ἀποδώσοντες· ἵνα μετὰ χαρᾶς τοῦτο

ποιῶσιν, καὶ μὴ στενάζοντες·¹⁰ ἀλυσιτελεῖς¹¹ γὰρ ὑμῖν τοῦτο.

Προσεύχεσθε περὶ ἡμῶν· πεποιθήμεν γὰρ ὅτι καλὴν συνείδησιν ἔχομεν, 18

ἐν πᾶσιν καλῶς θέλοντες ἀναστρέφεσθαι.¹² Περισσοτέρως¹³ δὲ 19

παρακαλῶ τοῦτο ποιῆσαι, ἵνα τάχιον¹⁴ ἀποκατασταθῶ¹⁵ ὑμῖν.

Ὁ δὲ θεὸς τῆς εἰρήνης, ὁ ἀναγαγὼν¹⁶ ἐκ νεκρῶν τὸν ποιμένα¹⁷ τῶν 20

προβάτων τὸν μέγαν ἐν αἵματι διαθήκης αἰωνίου, τὸν κύριον ἡμῶν

Ἰησοῦν, καταρτίσαι¹⁸ ὑμᾶς ἐν παντὶ ἔργῳ ἀγαθῷ εἰς τὸ ποιῆσαι τὸ 21

θέλημα αὐτοῦ, ποιῶν ἐν ὑμῖν τὸ εὐάρεστον¹⁹ ἐνώπιον αὐτοῦ, διὰ Ἰησοῦ

χριστοῦ· ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, ἀνέχεσθε²⁰ τοῦ λόγου τῆς παρακλήσεως·²¹ 22

καὶ γὰρ διὰ βραχέων²² ἐπέστειλα²³ ὑμῖν. Γινώσκετε τὸν ἀδελφὸν 23

Τιμόθεον²⁴ ἀπολελυμένον, μεθ' οὗ, ἐὰν τάχιον¹⁴ ἔρχηται, ὄψομαι ὑμᾶς.

¹ ὁμολογέω, confess, profess. ² εὐποιΐα, ας, ἡ, doing of good. ³ κοινωνία, ας, ἡ, fellowship, contribution. ⁴ ἐπιλανθάνομαι, forget, neglect. ⁵ θυσία, ας, ἡ, sacrifice. ⁶ εὐαρεστέω, be pleasing, pleased. ⁷ ἡγέομαι, lead, be chief. ⁸ ὑπέικω, yield, give way. ⁹ ἀγρυπνέω, sleepless, watchful. ¹⁰ στενάζω, groan (internally), sigh deeply. ¹¹ ἀλυσιτελής, unprofitable, profitless. ¹² ἀναστρέφω, return, live. ¹³ περισσῶς, abundantly, exceedingly. ¹⁴ τάχιον, more swiftly. ¹⁵ ἀποκαθίστημι, restore, give back. ¹⁶ ἀνάγω, lead up, restore. ¹⁷ ποιμήν, ἑνος, ὁ, shepherd. ¹⁸ καταρτίζω, mend, fit. ¹⁹ εὐάρεστος, well-pleasing, acceptable. ²⁰ ἀνέχομαι, endure, bear with. ²¹ παράκλησις, εως, ἡ, exhortation, consolation. ²² βραχύς, short, little. ²³ ἐπιστέλλω, write, instruct by letter. ²⁴ Τιμόθεος, ου, ὁ, Timothy.

Ἀσπάσασθε πάντας τοὺς ἡγουμένους¹ ὑμῶν, καὶ πάντας τοὺς ἁγίους. 24

Ἀσπάζονται ὑμᾶς οἱ ἀπὸ τῆς Ἰταλίας.²

Ἡ χάρις μετὰ πάντων ὑμῶν. Ἀμήν.

25

¹ ἡγέομαι, lead, be chief. ² Ἰταλία, ας, ἡ, Italy.